

EXAMENSARBETE

Våren 2009

*Sektionen för Hälsovetenskap
Socialt arbete*

***Anmäler jag så är det mitt namn och då känner jag mig
obehaglig till mods*** – En studie om förskolepersonals upplevelser kring
anmälningsplikten gällande barn som far illa

***If I report, it is my name that shows and there by I feel
uncomfortable*** – A study of preschool personnels experiences concerning
the obligation of reporting child maltreatment

Författare

Jeanette Hedeblad
Susanne Schroeder

Handledare

Ann-Charlott Mulder

Examinator

Vesa Leppänen

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate preschool personnel experiences concerning their obligation to report existing and suspicions of child maltreatment. This is a qualitative study based on in-depth interviews that can provide a good understanding of the subject and of the informants' views. The theoretical starting points we used were the communication theory, Kelly's personality theory and the role theory. We carried out eight interviews with preschool personnel who work in four different counties in Sweden. The interviews lasted between 45 to 60 minutes. The result from our study shows that the pre-school personnel have a positive view upon their obligation to report child maltreatment. In contradiction to this, the result also shows that there is a fear and concern about making a report. The main reasons for not reporting, is the relationship with the preschool children's parents, lack of knowledge to identify the children who suffer the abuse, previous bad experiences from the social services and poor feedback from the social services.

Keywords: preschool personnel experiences, child maltreatment, social services.

1.	INLEDNING	1
1.1	Syfte och frågeställningar.....	1
1.2	Undersökningens avgränsning	1
1.3	Författarnas förförståelse.....	1
1.4	Publik/Nytta	2
1.5	Definitioner	2
2	BAKGRUND	3
2.1	Anmälningssplikt	3
3	LITTERATURGENOMGÅNG	4
3.1	Barn som far illa.....	4
3.2	Orsaker kring att förskolepersonal tvekar inför att göra en anmälan.....	6
3.3	Vikten av samarbete mellan socialtjänst och förskola kring utsatta barn.	8
4	METOD.....	9
4.1	Hermeneutik	9
4.2	Litteratursökning	9
4.3	Val av undersökningsmetod	10
4.4	Urval/Intervjugenomförande	11
4.5	Bearbetning/Analysmetod	12
4.6	Etiska övervägande	13
4.7	Validitet och reliabilitet.....	14
5	TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	15
5.1	Kellys kognitiva personlighetsteori.....	15
5.2	Kommunikationsteori.....	17
5.3	Rollteorin.....	17
6	TIDIGARE FORSKNING	18
7	RESULTATREDOVISNING	20
7.1	När ska en anmälan göras.....	21
7.2	Anmäls det en gång för mycket eller en gång för lite och vad är det som påverkar	24
7.3	Stöd och samarbete.....	28
8	RESULTATDISKUSSION.....	30
8.1	Kellys kognitiva personlighetsteori.....	30
8.2	Kommunikationsteorin.....	33
8.3	Rollteorin.....	35
9	METODDISKUSSION	36
10	SLUTDISKUSSION	38
11	SLUTORD	41
12	REFERENSER.....	42
13	BILAGOR	44
13.1	Arbetsfördelning.....	44
13.2	Intervjuguide	45
13.3	Medgivandebrev	46

1. INLEDNING

Enligt Patel och Davidsson (2003) kan ett problemområde uppstå av nyfikenhet. Vi kom i kontakt med förskolepersonal som i vetskap om att vi går socionomutbildning började diskutera kring barn som far illa och deras oro över att göra anmälan enligt Socialtjänstlagen 14 kapitlet 1 §. Detta väckte en nyfikenhet hos oss och vi beslöt oss för att studera ämnet närmre då det var dags att skriva c-uppsats. För oss som blivande socionomer är det viktigt att kunna se saker ur olika perspektiv och få en förståelse för hur andra yrkeskategorier upplever situationer som vi kommer att stöta på i vårt yrke.

1.1 Syfte och frågeställningar

Vårt syfte med denna studie är att öka förståelsen kring förskolepersonals upplevelser kring anmälningsplikten gällande barn som far illa.

För att begränsa området har vi valt att titta närmre på följande frågeställningar.

- Hur går förfarandet till vid anmälningar enligt Sol 14 kapitlet 1 §, sett utifrån förskolepersonalens perspektiv?
- Hur upplever förskolepersonal sin situation då de står inför att göra en anmälan enligt Sol 14 kapitlet 1 §, samt efter att en anmälan gjorts?
- Hur ser förskolepersonal på samarbetet med socialtjänsten gällande anmälningsplikten enligt Sol 14 kapitlet 1 §?

1.2 Undersökningens avgränsning

Vi har valt att endast undersöka förskolepersonals upplevelser eftersom vi ville koncentrera oss på en yrkeskategori. Vi är medvetna om att även många fler yrkeskategorier omfattas av anmälningsplikten men det finns inte utrymme att ta med alla i denna studie.

1.3 Författarnas förförståelse

Enligt Olsson och Sörensen (2001) är förförståelse de erfarenheter eller föreställningar forskaren har inom det område som ska studeras. Vår förförståelse sträcker sig till den diskussion vi hade med förskolepersonal som var upphovet till att vi ville studera området närmre. Anmälningsplikten som lag är något vi fått kunskap inom under tidigare kurser men gällande förskolepersonalens upplevelser startar vi förutsättningslöst.

Vi hade däremot egna naiva teorier om området. Vi var rädda för att ämnet skulle vara känsligt för förskolepersonalen och att vi på så vis inte skulle få ärliga svar under

intervjuerna. Litteraturgenomgången är det som givit oss förståelse inom området och vi har varit noga med att reflektera över hur detta kan ha betydelse för vårt sätt att ställa frågor till respondenterna samt då vi bearbetat och analyserat materialet.

1.4 Publik/Nytta

Eftersom det visade sig att det fanns ett stort intresse hos våra respondenter att få ta del av den färdiga studien kommer dessa att i första hand utgöra vår publik. För att kunna identifiera ett barn som far illa och våga anmäla krävs kunskap (Hellström, 1993). Det är viktigt att kunskapen om anmälningsskyldigheten hålls vid liv och att den diskuteras av dem som har en anmälningsskyldighet (Socialstyrelsen, 2004). Vi hoppas att denna studie kan komma till nytta och öppna upp för diskussion hos våra respondenter och deras arbetskamrater.

1.5 Definitioner

Här ger vi en förklaring till olika begrepp som vi kommer att använda oss av i vår studie.

1.5.1 Barn som far illa

Med barn som far illa menar vi de barn som omfattas av anmälningsplikten enligt Sol 14 kap 1§. (Se vidare 3.1). Vi kommer även använda begrepp som utsatta barn och detta syftar till samma som barn som far illa.

1.5.2 Förskolepersonal

Personal som är behörig att arbeta på förskola och arbetar i barngruppen.

1.5.3 Samarbete

Det samarbete vi syftar till är samarbete mellan förskola och socialtjänst då ett barn far illa eller riskerar att fara illa.

1.5.4 Föräldrar

De som är vårdnadshavare för barnet.

1.5.5 Anmälningsplikt

I studien kommer vi att använda både anmälningsplikt och anmälningsskyldighet detta innebär samma och syftar till de bestämmelser som finns i Socialtjänstlagen 14 kapitlet 1§. (Se vidare 2.1). Vi kommer även att använda oss av begrepp som att göra en anmälan vilket även syftar till anmälningsplikten enligt ovan.

1.5.6 Barn

Begreppet barn i denna studie syftar till dem som är mellan noll till arton år.

1.5.7 Förfarande

Detta syftar till allt det, från då förskolepersonal har en misstanke om att ett barn far illa, tills det att en anmälan görs.

2 BAKGRUND

2.1 Anmälningsskyldighet

När vårdnadshavarna av olika skäl sviktar i sin föräldraroll är det socialnämndens ansvar att hjälpa barnen. Genom olika utredningar som gjorts har det visat sig att det endast är en liten del av barn som misstänks fara illa som anmäls. Det är viktigt för socialnämnden att få information från dem som kommer i kontakt med barn för att kunna fullgöra sin uppgift, det är därför bestämmelsen om anmälningsskyldigheten finns (Socialstyrelsen, 2004). Skyldigheten för vissa myndigheter och yrkesutövare att anmäla misstankar om att ett barn far illa eller riskerar att fara illa har funnits under lång tid i svensk lagstiftning. Redan i 1924 års barnavårdslag fanns anmälningsskyldigheten med (Socialstyrelsen, 2004). Samhället tog nu på sig ett ansvar som förut endast varit föräldrarnas och släktens ansvar (Sverne, 1992). Under de senaste årtiondena har medvetenheten om barns utsatthet ökat. 1989 ratificerade Sverige FN:s konvention om barns rättigheter vilket har haft en stor betydelse då det gäller myndigheters skyldigheter att bevaka barns intresse (Olsson, 2006). 1998 skärptes lagstiftningen om anmälningsskyldighet och kom nu att omfatta fler grupper (ibid.). I nuvarande lagstiftning kring anmälningsskyldigheten står följande:

Sol 14ka p 1 § Var och en som får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd bör anmäla detta till nämnden.

Myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården, annan rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet, socialtjänsten och kriminalvården är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Detta gäller även dem som är anställda hos sådana myndigheter. Sådan anmälningsskyldighet gäller också dem som är verksamma inom

yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som berör barn och unga eller annan yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens område. För familjerådgivning gäller i stället vad som sägs i tredje stycket. (<http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=2001:453>).

För att inga misstolkningar ska ske kring vem som omfattas av anmälningsplikten finns där sedan 1 juli 2003 en hänvisning i skollagen till socialtjänstlagen 14 kap 1§ (Socialstyrelsen, 2004).

3 LITTERATURGENOMGÅNG

När vi började utforska området fann vi att det fanns mycket skrivet kring detta. Då vi skaffat en del kunskap inom området valde vi att studera nedanstående område lite närmre.

3.1 Barn som far illa

Att kunna hantera när ett barn far illa upplever många som arbetar inom barnomsorgen som svårt (Hellström, 1993). Som förskolepersonal är det viktigt att acceptera att barn har olika hemförhållande och uppväxtvillkoren ser inte likadana ut för alla barn (ibid.). Att det ibland finns brister i barnets hemmiljö kanske inte alltid går att göra något åt och det är inte säkert att barnet far illa på grund av detta. Men någonstans måste ändå gränsen gå för vad som är acceptabelt när det gäller barns levnads förhållande, problemet är att det inte alltid är lätt för personal i barnomsorgen att veta var denna gräns går (ibid.). Hindberg (2001) menar att barn som far illa inte är osynliga men det kan vara så att omgivningen väljer att inte se. Det kan också vara så att det av olika anledningar bortses från misstankar att ett barn far illa, bortförklaringar och förträngning är exempel på sådana (ibid.). Enligt Hellström (1993) krävs det kunskap för att kunna upptäcka signaler hos barn som kan vara tecken på att barn far illa.

Personalens arbetssituation är en viktig faktor för att kunna och vilja upptäcka barn som inte mår bra (Hindberg, 2001). Allt eftersom barngrupperna i barnomsorgen blir större blir det svårare för personalen att lära känna varje enskilt barn (ibid.).

Barn har ofta svårigheter med att beskriva något de inte förstår vilket gör att det kan vara svårt att upptäcka ett barn som far illa (Hindberg, 2001). Ofta har den person som utsatt barnet för misshandel försökt försäkra sig om att barnet inte kommer att berätta i form av mutor, hot och manipulation. Det kan också vara så att barnet inte vågar berätta för att det känner skuld och

skam och en rädsla över vad som kommer att hända med förövaren. För många barn handlar det om en rädsla över att inte bli trodda då de väl berättar (ibid.). Tecken på att ett barn utsatts för misshandel kan se väldigt olika ut från barn till barn. Vissa barn är mer tystlåtna och andra mer aktiva i sina lekar vilket kan göra att de lättare får blåmärke (Dahlöf & Ekelund, 2005). Detta behöver inte innebära att barnet far illa.

3.1.1 Fysiskt våld

All form av kroppslig bestraffning räknas som fysiskt våld. När någon annan orsakar barnet kroppslig skada, sjukdom eller smärta. Det kan innefatta att slå barnet, sparka, nypa, knuffa, lugga, riva, bita eller liknande. Fysiskt våld innebär även då någon förgiftar, bränner, river, skållar eller försöker dränka eller kväva barnet. En del former av sexuella övergrepp innefattar även fysiskt våld då barnet tvingas till underkastelse eller som en del av övergreppet (Socialstyrelsen, 2004)

3.1.2 Fysisk försummelse

När barnets vårdnadshavare oftast under lång tid skadar eller riskerar att skada barnets fysiska hälsa eller utveckling (Socialstyrelsen, 2004).

3.1.3 Psykiskt våld

Ett barn som oftast under en längre tid regelbundet utsätts för nedvärderande omdöme, nedbrytande behandling där barnet fostras till ett asocialt beteende eller kriminalitet. Eller då barnet utsätts för avsiktligt känslomässigt lidande. Ett barn som lever i en våldsam miljö där hot och våld ofta förekommer kan riskera att fara illa. Ytterligare exempel på psykiskt våld är utfrysning, orimliga krav på barnet, isolering från sociala kontakter (Socialstyrelsen, 2004). Eftersom psykisk misshandel ofta pågår under en längre tid och blir mer som ett sätt att förhålla sig gentemot barnet kan det vara svårt för barnet att förstå att det utsätts för psykisk misshandel vilket gör det svårare för barnet att förklara vad det utsatts för. Detta innebär att det kan uppstå svårigheter då socialtjänsten eller barnpsykiatri ska utreda misstankar om psykisk misshandel (Hindberg, 2001). Det ska dock understrykas att även barn som vid enstaka tillfälle utsätts för psykisk misshandel kan riskera att fara illa (Socialstyrelsen, 2004).

3.1.4 Psykisk försummelse

När ett barns grundläggande behov av exempelvis uppmärksamhet, tillhörighet, fostran, vägledning, stimulans och utveckling inte tillgodoses (Socialstyrelsen, 2004). Psykisk försummelsen är den vanligaste formen av misshandel men det är först under senare år som detta har uppmärksammats på allvar (Hindberg, 2001). Oftast lämnar psykisk försummelse

inga synliga tecken men för barnet kan det ha förödande konsekvenser. Barnets emotionella, sociala och kognitiva utveckling kan komma till skada även om det inte märks i tidig ålder kan det bli påtagligt då barnet blir äldre (ibid.).

3.1.5 Sexuella övergrepp

Alla sexuella handlingar som ett barn tvingas till av en annan person. Det innebär att barnets beroendeställning utnyttjas, barnets integritet kränks, handlingen sker emot barnets vilja och förståelse, handlingen utgår från den persons behov som utför handlingen. Begreppet sexuella övergrepp innefattar väldigt mycket, sexuella anspelningar utan fysisk kontakt är en form fysisk kontakt såsom sexuellt betonade smekningar en annan. Fullbordade vaginala, anala eller orala samlag ses som den allvarligaste formen av sexuella övergrepp (Socialstyrelsen, 2004).

3.1.6 Kränkningar

När barnets psykiska hälsa skadas eller riskerar att komma till skada. När en person behandlar ett barn nedlåtande genom ord eller handling. En kränkning kan även innefatta då en person angriper barnets personlighet exempelvis genom att kommentera barnets utseende eller begåvning eller då barnet förolämpas inför kamrater eller vuxna (Socialstyrelsen, 2004).

3.1.7 Bristande omsorg

Allt som rör barnets fysiska hälsa och utveckling. Detta innefattar hygien, kost, kläder, omvårdnad, tillsyn, skydd och husrum, vila, sömn, förebyggande hälsovård, medicinsk vård även tandvård, skydd mot olycksrisker och skadlig exponering såsom utsatt för skadligt hög bullernivå eller att vistas i miljöer där det förekommer droger (Socialstyrelsen, 2004).

3.2 Orsaker kring att förskolepersonal tvekar inför att göra en anmälan

Anmälningsplikten är ett barns yttersta skydd men trots den skärpta lagstiftningen är mörkertalet stort gällande att anmäla ett barn som far illa eller riskerar att fara illa (Olsson, 2006). Genom litteratur och tidigare forskning framgår att det ibland finns en tvekan hos professionella till att göra en anmälan enligt Sol 14 kap 1§. Följande faktorer spelar stor roll då en anmälan uteblir.

3.2.1 Relation mellan förskolepersonal och förskolebarnens föräldrar.

Enligt Hellström (1993) hamnar förskolepersonal i en mer utsatt situation jämfört med dem som kan göra en anmälan anonymt. De är rädda för att skada föräldrarna om det visar sig att anmälan inte leder någon vart och misstankarna varit ogrundade (ibid.). Förskolepersonal upplever det många gånger jobbigt att behöva möta föräldrarna efter det att en anmälan är

gjord (Hellström, 1993). En konflikt kan uppstå då det ibland ter sig så att förskolepersonal identifierar sig med föräldrarna och förstår deras situation samtidigt som det kan väcka starka känslor såsom ångest, vanmakt, skuld-känslor och förtvivlan hos personalen själv då ett barn utsätts för någon form av misshandel (ibid.).

Det är oftast bra om föräldrarna informeras att en kontakt kommer att tas med socialtjänsten och att kontakten förhoppningsvis kan göras gemensamt. Bara tanken på att berätta för föräldrarna är ett stort hinder. Anmälaren är rädd för hur föräldrarna ska reagera framförallt att de ska utsättas för någon form av hot. Oftast kan det väcka en ilska hos föräldrarna då något kommit fram som de försökt dölja, detta försvårar anmälan även om det blir ännu tydligare att barnet kan vara i behov av samhällets hjälp (Socialstyrelsen, 2004). En del föräldrar väljer att flytta då deras problem uppdagas. Tanke på konsekvenser för barnet om en anmälan görs finns hela tiden med hos personalen. Det finns en oro kring vad som kommer att hända med barnet om det flyttas eller om det kommer bli bestraffat av föräldrarna (ibid.).

3.2.2 Osäkerhet kring när anmälan ska göras.

Det behöver inte finnas en bekräftelse på de misstankar som finns om att ett barn far illa för att en anmälan ska göras, ändå är detta många gånger sådant som vägs in då professionella funderar på att anmäla (Socialstyrelsen, 2004). Många av dem som omfattas av anmälningsplikten tror att de måste vara helt säkra på sina misstankar innan de gör en anmälan och att anmälan kommer leda till en insats från socialtjänsten (Fridh & Norman, 2005). Att en anmälan uteblir kan bero på att det finns en oro kring att veta om situationen kan anses så pass allvarlig att det finns motiv för att göra en anmälan (Socialstyrelsen, 2004). Det kan vara svårt att göra en anmälan när det inte finns något konkret att peka på men även då misstanken är stark väljer många att vänta och se eller hoppas på att det ska lösa sig och att situationen ska bli bättre (ibid.). Det finns också en tvekan till att anmäla då oron är stor över om anmälan kan göra mer skada än nytta för barnet, därför vill personalen oftast vara någorlunda säker på att anmälan leder till något bra för barnet och familjen (Socialstyrelsen, 2004). Det finns också föreställningar om att en anmälan alltid kommer leda till någon form av tvångs-ingripande och dessa föreställningar gör att en del personal tvekar inför att göra en anmälan.

3.3 Vikten av samarbete mellan socialtjänst och förskola kring utsatta barn.

I Skollagen 1 kap 2 a § står skrivet att bland annat förskoleverksamhet skall på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs (Olsson, 2006). För att ett gott samarbete ska ske kring utsatta barn är en viktig förutsättning att de olika yrkeskategorierna respekterar varandra och är medvetna om den kompetens som var och en har (Socialstyrelsen, 2004). Genom samarbete kan myndigheter och enskilda verksamheter skapa en tillit till varandra. Ett samarbete mellan förskola och socialtjänst gör att förståelsen kring anmälningsplikten ökar och synen på de barn som riskerar att fara illa blir mer likartad (Olsson, 2006).

Anmälningsplikten hör till vardagen för socialtjänsten men för förskolepersonal är detta en situation som skapar stor oro (Olsson, 2006). Det framförs ofta kritik mot socialtjänsten att den inte är tillgänglig och inte vet hur förskolan egentligen fungerar. Enligt Olsson (2006) är tolknings-, tillämpnings- och samarbetsfrågor lika viktiga faktorer som själva skyldigheten att anmäla. Olsson (2006) menar även att det är socialtjänsten som bör öppna upp för ett samarbete samtidigt måste förskolepersonal redan på ett tidigt stadie rådfråga socialtjänsten innan deras egna resurser tar slut (ibid.). Genom att avidentifiera barnets namn kan förskolepersonal konsultera socialtjänst om de känner sig osäkra inför att göra en anmälan och på så vis kunna hantera situationen på bästa sätt (Olsson, 2006). Enligt Olsson (2006) bör denna typ av konsultation mellan förskola och socialtjänst användas i större utsträckning än vad som görs idag. Hellström (1993) menar att om förskolepersonal själv har dåliga erfarenheter eller negativa föreställningar om socialtjänsten kan det göra att en anmälan uteblir. För att försöka förhindra detta är det bra om det finns ett regelbundet samarbete mellan förskola och socialsekreterare dels för att ha ett ansikte på varandra men även så förskolepersonal har någorlunda vetskap om vad som kan erbjudas (Hellström, 1993). Enligt Fridh och Norman (2005) anmäler de som har positiva erfarenheter av socialtjänsten i högre grad än de som tidigare känt sig svikna. För en del förskolepersonal handlar det om att de inte får någon feedback när det gjorts en anmälan och det inte finns något klart resultat (ibid.). Det är av största vikt att socialtjänst eftersträvar att återkoppla det som anmälaren kan behöva veta för att personal skall fullgöra sin anmälningsplikt (Olsson, 2006). Socialtjänsten har full rätt att avstå från återrapportering med hänvisning till gällande sekretessbestämmelser men ett sådant synsätt försvårar samarbetet kring barnet (Olsson, 2006). Genom ett samtycke från föräldrarna kan socialtjänsten lämna även känslig information kring barnet men även utan

samtycke kan de återkoppla harmlösa uppgifter och att en utredning pågår till förskolan (ibid.).

4 METOD

Patel och Davidsson (2003) menar att när en frågeställning innehåller hur människor upplever saker och ting används en kvalitativ metod för undersökningen, alltså kan metoden avgöras redan vid formulering av frågeställning. Eftersom vårt syfte med denna undersökning är att ta del av förskolepersonals upplevelser kring anmälningsplikten kom vi fram till att undersökningen kommer att vara kvalitativ.

4.1 Hermeneutik

Enligt ett hermeneutiskt synsätt går det inte att studera ett tänkande och förståelse var för sig utan det är alltid en individ med en bakgrund och tidigare erfarenhet som förstår någonting (Olsson & Sörensen, 2001). Det hermeneutiska forskningsperspektivet har som avsikt att fånga upplevelser, uttrycka, tolka och kunna förstå sammanhang och förklara dessa (ibid.). I hermeneutiskt synsätt finns en strävan efter att söka förståelse för hur människan uppfattar världen (Hartman, 2004). Hartman (2004) menar att det inte går att mäta hur en individ uppfattar sin livsvärld utan hermeneutiken handlar om att tolka människans beteende för att på detta vis få en förståelse för hur individen uppfattar världen. Det hermeneutiska förhållningssättet förklaras ofta av den så kallade hermeneutiska spiralen (Olsson & Sörensen, 2001). Cirkulerandet mellan delar och helhet sker som i en spiral. Genom spiralen skapas sedan mer och mer förståelse för innehållet i det som ska tolkas (ibid.).

4.2 Litteratursökning

När vi bestämt vilket område vi ville undersöka började vi söka efter litteratur. Enligt Patel och Davidsson (2003) är det viktigt att skaffa sig god kunskap inom problemområdet för att kunna jobba med problemformulering. Det visade sig finnas mycket skrivet inom området och enligt Patel och Davidsson (2003) är det då lämpligt att välja sökord som är mer inriktat på det vi är intresserade av. Detta har vi tagit fasta på och när vi skaffat oss en del kunskap inom området gjorde vi en mer inriktad sökning med hjälp av sökord. De ord och begrepp vi använde var barn som far illa, förskolepersonal, anmälningsplikt, anmälningsskyldighet. Med hjälp av litteraturen formulerade vi ett syfte samt frågeställningar för att avgränsa området. Vi har sökt efter C-uppsatser som berör liknande problemområde och använt oss av deras litteraturlistor för att få fram relevant litteratur. Enligt Hartman (2004) är primärlitteratur att

föredra och vi har lagt ner mycket tid för att söka efter tidigare forskning inom området. Vi har använt oss av bibliotekets olika databaser på högskolan i Kristianstad . Då det visade sig att en del av de vi fick fram inte fanns tillgängligt där beställde vi dem. Vi har även använt oss av sekundärlitteratur för att få en inblick i problemområdet samt för att definiera begrepp. Vi har lånat litteratur från biblioteket på högskolan i Kristianstad och biblioteket i Tomelilla samt använt oss av tidigare kurslitteratur och information från Internet som varit relevant till vår studie.

4.3 Val av undersökningsmetod

Enligt Hartman (2004) är de två vanligaste kunskapskällorna vid en kvalitativ undersökning naturalistiska observationer och intervjuer. Kvale (1997) menar att intervju är mest lämplig då syftet är att ta del av människors upplevelser. För att nå resultat som hjälper oss att nå vårt syfte har vi valt att göra intervjuer. Enligt Patel och Davidsson (2003) finns det svårigheter att använda sig av observationsmetoden då alla händelser inte går att observera. Då vårt syfte är att ta reda på upplevelser hos förskolepersonal om händelser som redan inträffat var observation inget alternativ i denna undersökning.

Patel och Davidsson (2003) menar att det är av största vikt att vara väl förberedd inför intervjun, detta har vi tagit i beaktande. Vi började med att utforma en intervjuguide (se bilaga 13.2) som vi sedan noggrant gick igenom och redigerade så att vi täckt av de områden vi ville ha svar på. Enligt Patel och Davidsson (2003) kan det vara bra att göra en såkallad pilotstudie för att pröva den teknik som ska användas vid datainsamlingen. Pilotstudien genomförs på en grupp som motsvarar den egentliga undersökningsgruppen fast i mindre skala (ibid.). Vi genomförde två intervjuer med förskolepersonal och utefter de resultaten gjorde vi vissa justeringar i vår intervjuguide.

Enligt Patel och Davidsson (2003) är det viktigt att fundera över hur mycket ansvar intervjuaren har gällande frågornas utformning och inbördes ordning vilket kallas grad av standardisering. Det är även viktigt att tänka på hur stort svarsutrymme respondenten ska få ha, samt om de fritt ska få tolka frågorna, detta kallas strukturering (ibid.). Vi har gjort ostandardiserade och ostrukturerade intervjuer då vi ville ställa frågor efterhand som de föll sig under intervjun samt att vi ville ge respondenterna maximalt svarsutrymme. Då vi båda inte har någon större vana av att intervjua har vi haft intervjuguiden som ett stöd om vi skulle tappa tråden.

Vi har spelat in alla intervjuer på band. Patel och Davidsson (2003) menar att nackdelen med denna typ av registrering är att respondenten kanske inte pratar lika spontant då bandspelaren är igång och därmed kanske inte svaren blir lika utförliga. Trots detta valde vi att spela in intervjuerna för att till fullo kunna koncentrera oss på intervjun. Vi kände oss inte helt säkra på att kunna föra anteckningar på ett korrekt sätt och var rädda för att vi skulle missa något.

4.4 Urval/Intervjugenomförande

Vi har intervjuat förskolepersonal som arbetar inom förskola. Dessa har valts ut genom bekvämlighetsurval eller tillfällighetsurval som det också kallas (Hartman, 2004). Respondenterna utgörs av både bekanta till oss samt personer som fanns inom räckhåll. Hartman (2004) hävdar att om det redan från början står klart att resultatet inte kommer att påverkas av vilka personer som ska medverka i studien, anses bekvämlighetsurval vara ett möjligt sätt att göra ett urval.

Enligt Kvale (1997) finns det inom kvalitativa intervjuer en tendens till att antingen ha för många eller för få intervjupersoner. Om antalet är för få är det svårt att generalisera resultatet och vid för många är det svårt att göra ingående tolkningar av intervjuerna (ibid.). Vi hade från början bokat in tider för nio intervjuer men där en avbokade. Enligt Olsson och Sörensen (2001) benämns, när någon av olika skäl inte vill delta i undersökningen, som externt bortfall. Tre av intervjuerna genomfördes på respondenternas arbetsplats. Enligt Olsson och Sörensen (2001) är det viktigt att tänka på var intervjun äger rum. Vi lät våra respondenter bestämma var intervjun skulle genomföras för att det skulle kännas bekvämt för intervjupersonerna, men vi var noga med att det skulle ske på ett sådant ställe där vi kunde prata ostört. När intervjuerna genomfördes på respondenternas arbetsplats kontaktade vi respondenternas chefer för samtycke till att genomföra intervjuerna på arbetstid. De övriga intervjuerna genomfördes på respondenternas fritid och i deras hemmiljö. Personerna som medverkat i studien arbetar i fyra olika kommuner, sex personer arbetar inom kommunal barnomsorg och två inom privat regi. Syftet med vår studie är att få ta del av varje respondents upplevelser och därmed är inte meningen att generalisera resultatet.

Enligt Kvale (1997) är det viktigt att skicka ut ett informationsbrev till respondenterna. Då vi bokade intervjuerna redan någon dag efter första kontakten med respondenterna var detta inte möjligt för oss att genomföra. Vid första kontakten med respondenten fick denne muntligt ta

del av information om syftet med undersökningen och vid intervjutillfället överlämnades ett medgivande brev (se bilaga 13.3) som respondenten i lugn och ro fick läsa igenom samt ställa frågor kring. Tre av intervjuerna gjorde vi tillsammans, resterande intervjuer delade vi upp mellan oss. Alla intervjuer spelades in på band, efter respondentens samtycke. Varje intervju tog mellan 45-60 minuter beroende på respondentens svar.

4.5 Bearbetning/Analysmetod

Vi har genomfört sammanlagt åtta intervjuer. Enligt Olsson och Sörensen (2001) är det en fördel att den som genomfört intervjun också skriver ut den, detta för att förhindra feltolkningar som kan uppstå om någon som inte varit med vid intervjun gör detta. Detta tog vi fasta på och var och en skrev ut sina intervjuer. Enligt Patel och Davidsson (2003) är det i kvalitativ undersökning bra att göra löpande analyser, dels för att minnet av intervjun fortfarande är färskt men även för att det kan uppstå nya idéer och tankar som kan komma till nytta för undersökningen. För oss var det en hjälp då vi efter varje intervju tillsammans kunde reflektera över intervjuerna både över svaren vi fick samt vårt sätt att intervjua. Enligt Kvale (1997) finns det inga exakta regler kring hur transkriberingen av intervjuerna ska gå till, det är beroende på vilka avsikter som är tänkta för utskriften. Vi valde att spegla intervjuerna i stort sätt som de såg ut med skratt, pauser och tystnad då vi som nybörjare var rädda för att missa något som kunde vara av vikt för vår studie. Intervjuerna skrevs därför ut ordagrant i en löpande text. Dock skrev vi inte ut diskussioner under intervjuerna som inte var relevanta för vår studie.

Tillsammans lyssnade vi igenom intervjuerna och därefter läste vi igenom materialet tills vi fick ett bra grepp om innehållet. Enligt Patel och Davidsson (2003) är det lämpligt att göra sig fri från frågornas nummer och ordning då resultatet är till för att besvara forskarens frågeställningar. Det är också lämpligt att låta beskrivningen av resultatet utgå från frågeställningarna (ibid.). Detta följde vi under vår bearbetning av materialet och var noga med att följa våra frågeställningar. Enligt det hermeneutiska synsättet börjar forskaren med att först läsa hela intervjun för att kunna förstå helheten av texten. Därefter läser forskaren olika delar av texten för att skapa förståelse av dessa (Patel & Davidson, 2003). Under tiden vi läste igenom intervjuutskriften gjorde vi anteckningar i marginalen och strök under. Återigen läste vi igenom hela materialet. Därefter klippte vi ut de olika svaren och fördelade i kuvert. Vi läste sedan igenom texten varje del för sig. Återigen läste vi igenom hela texten denna

gång för att se hur delarna passade in med helheten. Bearbetningen resulterade slutligen i tre olika teman.

- När ska en anmälan göras.
- Anmäler förskolepersonal en gång för mycket eller en gång för lite, vad är det som påverkar.
- Samarbete och stöd.

Utefter ovanstående teman sammanställde vi materialet och detta blev vårt resultat.

4.6 Etiska övervägande

Enligt Kvale (1997) är det viktigt att göra etiskt ställningstagande under hela forskningsprocessen. I början av intervjuundersökningen är det viktigt att tänka på hur undersökningen kan komma till nytta (ibid). Vår tanke har hela tiden varit att förskolepersonalen ska kunna använda sig av studien för att skapa diskussion kring ämnet med sina arbetskamrater.

Det är viktigt att informera respondenterna om syftet med studien, hur den är upplagd samt vilka risker och fördelar den kan föra med sig för respondenterna. Det är också viktigt att klargöra att deltagandet är frivilligt och respondenterna har rätt att avbryta sin medverkan när de vill. Detta kallas informerat samtycke (Kvale, 1997). Genom det medgivande brev vi överlämnade till respondenterna har vi beaktat ovanstående. Kvale (1997) menar att det ibland är svårt att avgöra vem som ska ge sitt samtycke. Då vi gjort intervjuer på några av respondenternas arbetsplatser frågade vi först om samtycke hos deras arbetsgivare. Men vi var sedan noga med att få samtycke från respondenterna själva och framförde att det var frivilligt att delta då vi inte ville att de skulle känna sig tvingade att medverka enbart för arbetsgivaren gett samtycke.

Vi har noga övervägt hur mycket information respondenterna skulle få om syftet med studien. Redan vid första kontakten bad en del respondenter att få frågorna. Men då syftet är att ta del av intervjupersonernas upplevelser beslöt vi att inte lämna frågorna på förhand. Vi informerade noggrant om att vi inte var ute efter rätt eller fel svar för att intervjupersonerna inte skulle känna sig pressade och för att få ett sanningsenligt och ärligt svar.

Genom vårt medgivande brev informerade vi även om att allt material kommer att behandlas så att inga utomstående kan få tillgång till det samt att respondentens svar inte kommer att

kunna härledas till denne. Vi informerade även om att allt material kommer att förstöras efter godkänd examination. Detta benämns som konfidentialitetskravet (Kvale, 1997). Vi informerade även om att materialet inte kommer att användas i något annat syfte, det såkallade nyttjandekravet.

Enligt Kvale (1997) är det också viktigt att beakta vilka konsekvenser medverkan kan medföra för respondenterna. Vi har diskuterat detta och noga funderat över vad som skulle kunna ske. Vi ansåg dock att det inte förelåg någon risk för respondenterna att medverka i vår undersökning. Kvale (1997) menar även att en intervjuas öppenhet och intimitet kan få respondenterna att avslöja sådant de senare kommer att ångra. Vi erbjöd respondenterna att få ta del av intervjuutskriften som härrör till den egna intervjun för att undvika misstolkningar samt att återigen klargöra att medverkan är frivillig.

4.7 Validitet och reliabilitet

Med validitet menas att vi undersöker det vi avser att undersöka (Patel & Davidsson, 2003). Vi har under hela undersökningens gång haft vårt syfte i tankarna och arbetat utefter detta. Enligt Patel och Davidsson (2003) omfattar validiteten och reliabiliteten i kvalitativa studier hela forskningsprocessen. I en kvalitativ studie ligger begreppen nära varandra vilket gör att kvalitativa forskare oftast inte nämner reliabiliteten utan låter validiteten få en vidare innebörd (ibid.). Patel och Davidsson menar att varje kvalitativ studie är unik därför finns inga fasta regler för att säkerställa validiteten.

När forskaren skriver ut sina intervjuer sker det en mer eller mindre medveten påverkan på underlaget. För att stärka validiteten är det viktigt att forskaren är medveten om och reflekterar över de val denne gör när det gäller hantering av information och hur detta kan påverka analysen (ibid.). För att undvika misstolkningar skrev vi ut de intervjuer som var och en hade gjort, då det var lättare att få en så riktig bild som möjligt av intervjuerna. För att stärka validiteten kan forskaren låta intervjupersonerna eller annan person få ta del av resultatet för att sedan ge återkoppling på om tolkningar och slutsatser forskaren gjort är rimliga detta benämns som kommunikativ validitet (Patel & Davidsson, 2003). Genom vårt medgivande brev informerade vi intervjupersonerna om att de kunde få ta del av intervjuutskriften för att se om vi tolkat deras svar på rätt sätt. Enligt Patel och Davidsson (2003) är det bra om forskaren har en bra balans mellan citat från respondenterna och egna tolkningar för att läsaren själv ska kunna avgöra om tolkningen är trovärdig. Detta har vi

försökt uppnå genom att varva våra tolkningar med citat för att skapa en så sanningsenlig bild som möjligt.

5 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

Vi har valt att använda oss av tre stycken teorier för att få en djupare förståelse för förskolepersonalens sätt att hantera sin situation angående anmälningsprocessen, samt att nå en förståelse för de känslor och upplevelser förskolepersonalen har.

5.1 Kellys kognitiva personlighetsteori

Vi har valt att använda oss av George Kellys personlighetsteori då vi sökte en förståelse för hur förskolepersonalen upplever olika situationer de ställs inför om de har en misstanke om att ett barn far illa och hur detta påverkar deras sätt att handla.

Med hjälp av olika begrepp kategoriserar individen olika händelser och känslor i mönster och strukturer för att bli medvetna om sig själv, sin omgivning och sin kommunikation med omgivningen (Tamm, 2002). Likt en vetenskapsman som gör teorikonstruktioner görs enligt Kelly en systematisering av begrepp och utifrån detta gör människan antaganden för att förutsäga framtida händelser. När antagandena inte motsvarar verkligheten måste individen ifrågasätta dessa antaganden. Ju fler erfarenheter människan får som inte stämmer överens med dennes bild av tillvaron desto mer måste denne ändra sin teori om verkligheten och individens begreppssystem blir mer nyanserat och differentierat. Detta innebär att individen ändrar sina uppfattningar och åsikter genom ökade erfarenheter (ibid.).

Enligt Kellys personlighetsteori (Tamm, 2002) ligger de begrepp som en människa använder när denne strukturerar sin tillvaro på olika nivåer. Det grundläggande för människans identitet och uppfattning om tillvaron är kärnbegreppen och dessa är väldigt svåra att ändra. Kärnbegreppen innehåller oftast ideologier, föreställning om sjukdom och hälsa och liv och död. Våra mer tillfälliga attityder, åsikter och värderingar innefattas i de perifera begreppen. Dessa är inte lika viktiga och är därför lättare att ändra (Tamm, 2002).

Kelly personlighets teori (Tamm, 2002) gör också skillnad mellan genomträngbara begrepp och icke genomträngbara begrepp. De genomträngbara begreppen tillåter att det tillfogas erfarenheter, tankar och åsikter. De icke genomträngbara är statiska och tillåter ingen förändring. Positivt sett ger de genomträngbara begreppen människan stabilitet, det negativa

kan vara att individen alltid håller fast vid sina åsikter och övertygelser även om dessa är motsägelsefulla. Dessa bägge begrepp skiljer sig från person till person, vissa individer har lättare att ta in nya erfarenheter och kan lära sig av dessa. Enligt Kellys teori består en människas personlighet av dennes begreppsvärld, människor kan inte ändra vissa begrepp utan att påverka de andra delarna i begreppsvärlden (Tamm, 2002).

En människa tolkar sin tillvaro, förutsäger vad som kommer att hända och får det bekräftat. När individen inte får någon bekräftelse blir denne tvungen till att ändra sin uppfattning och sitt tolkningsmönster. När begrepp som rädsla, hot, skuld och fientlighet tillkommer i begreppssystemet blir detta komplicerat (Tamm, 2002). Med utgång i dessa begrepp har vi sökt förståelse hur förskolepersonalen som ställs inför att göra en anmälan kan reagera och hur detta påverkar deras sätt att agera.

Rädsla

När nya perifera begrepp tränger in och gör en förändring i människans begreppsvärld måste denne ändra sin tolkning av tillvaron och detta skapar rädsla (Tamm, 2002).

Hot

När människan får kännedom om att hela begreppsvärldens struktur kommer att ändras känner människan sig hotad. Individen upplever att dennes existens sätts på spel och denne måste göra en drastisk förändring av sin tillvaro. Då hot om misshandel föreligger sätts individens existens på spel. För att skydda sig mot ångest och hot kan människan antingen ändra sin begreppsvärld så att hela systemet blir mer flexibelt, andra har däremot en tendens att hålla fast vid det redan kända tanke-, och beteendemönstret. Enligt Kellys personlighets teori ses inte hot som endast något negativt. Om människan vågar utsätta sig för hotfulla situationer kan dennes erfarenheter utökas och dennes begreppssystem kan då hantera fler situationer än tidigare (Tamm, 2002).

Skuld

Enligt Kellys teori är skuld en medvetenhet om att individen avviker från sina egna kärnbegrepp. När individen inser att denne inte är den person som den trott sig vara uppstår skuld (Tamm, 2002).

Fientlighet

När en individs begrepp inte motsvarar verkligheten försöker individen skydda dessa och fientlighet uppstår (Tamm, 2002).

5.2 Kommunikationsteori

Vi har valt att använda oss av kommunikationsteorin och dess olika förklaringsmodeller för att söka en förståelse vilken betydelse kommunikation har för förskolepersonalen i ett samspel med personer i omgivningen såsom föräldrar, barn och socialtjänst.

Processinriktad kommunikationsteori har sina rötter i vetenskaper som psykologi och sociologi det är därför naturligt att vid analys av samspelet använda sig av upplevelser och handlingar (Nilsson & Waldemarson, 2007). Inom den processinriktade kommunikationsteorin är kommunikation i grunden en överföring av budskap. Den beskriver vad som sker i överföringen och vilka resultat den leder till (Nilsson & Waldemarson, 2007). Viktiga faktorer för processinriktad kommunikationsteori är sändare, budskap och mottagare, även den sociala situation där kommunikationen äger rum har betydelse. Kommunikation är de olika skeende varigenom en människa påverkar och påverkas av olika personer. Nilsson och Waldemarson (2007) menar att innebörden i kommunikation är information, tanke, känsla, påverkan samt bekräftelse. Genom kommunikationen visas hur en person reagerar och upplever när denne kommunicerar med en annan person (ibid.).

5.3 Rollteorin

I rollteorin framhävs de sociala rollernas betydelse och hur dessa roller påverkar det individuella beteendet i samhället. Under vår livstid intar vi en rad olika roller. Dessa roller kan antingen vara tillskrivna exempelvis man eller kvinna eller förvärvade exempelvis vår yrkesroll som är självvald. En roll är inget som individen själv träder in i utan rollerna växer fram genom ett kulturellt-, samhälligt-, och historiskt samspel. Inom rollteorin finns tre olika aspekter på förhållningssätt som rollen utgör:

- Positionen
- Rollen
- Rollbeteende

De yttre rollerna en individ har är exempelvis man, kvinna, yrkesroll, innebär positionen. Rollen utgörs av de förväntningar som den yttre rollen skapar. Med rollbeteendet menas hur individen spelar sin roll (Angelöw & Jonsson, 2000).

De olika roller vi har under vår levnadstid innebär också att det finns olika förväntningar kring dessa roller. När en individ inte motsvarar dessa förväntningar uppstår en rollkonflikt. Förväntningar kan komma utifrån av någon annan men det kan också vara så att en individ har förväntningar på hur denne ska uppfylla sin roll (Angelöw & Jonsson, 2000).

6 TIDIGARE FORSKNING

I det här avsnittet kommer vi att introducera forskning som är gjord inom området, som vi anser har stor relevans för att ge stöd åt vår studie.

Alvarez et al. (2004) studie visar på ett stort hinder angående att inte göra en anmälan då det finns misstanke om att ett barn far illa är okunskapen kring att identifiera utsatta barn. Professionella har ofta bristande kunskap gällande att känna igen tecken och symptom på att upptäcka utsatta barn (ibid.). Både i Svenssons och Jansons (2008) studie och i Sundells (1997) studie framkommer att genom kunskap och träning i hur anmälningsförfarandet skall gå till får professionella en trygghet och en mer positiv inställning till att göra en anmälan. Sundells (1997) studie visar även att en annan positiv faktor för att upptäcka utsatta barn är arbetslivserfarenheten hos professionella. Sundells (1997) studie påvisar att professionella som misstänker att ett barn far illa ofta väljer att vänta med en anmälan till socialtjänsten. Detta beror bland annat på att de professionella hoppas att föräldrarna till barnet eller någon annan i barnets omgivning ska ta itu med problemen, då de själva är osäkra på om barnet far illa eller inte (ibid.).

Sundells (1997) studie visar på att en tvekan från professionella att göra en anmälan angående ett barn som far illa är den goda relationen som de professionella har till barnets föräldrar, vilken de inte vill gå miste om. I Svenssons och Jansons (2008) studie framkommer att de är bra om de professionella kan upprätta en lagom god relation till barnets föräldrar, detta är en viktig faktor för hur föräldrarna kommer att acceptera en anmälan till socialtjänsten angående att deras barn misstänks far illa samt hur de kommer att ta till sig hjälpen (ibid.). I Svenssons och Jansons (2008) studie framkommer att professionella använder sig av olika psykologiska försvar för att hantera sina egna jobbiga upplevelser som framkommer då professionella ställs inför svåra situationer som exempelvis att arbeta med utsatta människor. Svenssons och Jansons (2008) studie visar på att det är den professionellas förmåga att kunna hantera svåra situationer som bidrar till hur lyckat slutresultatet blir.

Svenssons och Jansons (2008) studie visar att det inte var särskilt vanligt att de professionella pratade med föräldrarna kring misstanken som fanns att deras barn far illa. Anledningen till att de professionella valde att inte involvera föräldrarna i misstanken att deras barn far illa var att de professionella kände sig osäkra i kontakten med föräldrarna. Liksom i Svenssons och Jansons (2008) studie framkommer det i Alvarez et al. (2004) studie att de professionella kände sig osäkra i kontakten med föräldrarna gällande anmälan till socialtjänsten, de professionella visste inte hur föräldrarna skulle reagera och agera och de professionella var rädda för att utsättas för fysisk misshandel. De professionella förlitade sig på förskolans expertis och valde att inte blanda in föräldrarna, detta för att slippa ta upp att de tänkte göra en anmälan, utan använde sig istället av förskolans egna resurser. Professionella har en tendens att skydda sig själv mer än att skydda det utsatta barnet (Svensson & Janson, 2008).

I Svensson och Jansons (2008) studie framkommer att i situationer då det finns misstanke om att ett barn far illa står professionella i en lojalitetskonflikt. Konflikten angående lojaliteten kan handla om erfarenheten hos personalen, hur starkt personalen tror på misstanken om ett barn far illa samt hur personalen ska agera och behandla det utsatta barnet. Detta i kontrast med osäkerheten kring kontakten med föräldrarna samt bristen av konsultation och stöd från socialtjänsten (ibid.).

I Sundells (1997) studie framkommer att det även finns personal som är välmedvetna om sin skyldighet till att anmäla då de misstänker att ett barn far illa men inte gör en anmälan. Detta beror på att personalen inte känner att de har tillräckliga bevis på att ett barn far illa (ibid.). Det är inte de professionella som arbetar med barnen som har en skyldighet att utreda om ett barn far illa eller inte utan det är socialtjänstens ansvar. Sundells (1997) studie påvisar att det dröjer igenomsnitt 14 månader från det att en misstanke finns att ett barn far illa till det att en anmälan görs till socialtjänsten.

Alvarez et al. (2004) studie visar att många professionella har bristande kunskap kring hur anmälningsförfarandet går till. Då professionella väljer att avstå att göra en anmälan finns tron om att det är det bästa för barnets del (ibid.). Sundells (1997) studie visar att professionella är rädda att föräldrarna flyttar barnet från förskolan om anmälan inte leder någon vart

I Alvarez et al. (2004) studie framkommer att en del professionella inte gör en anmälan eller tvekar att göra en anmälan till socialtjänsten då de känner en rädsla att en anmälan kommer att skada barnet och familjen. Det finns även de professionella som tror att en anmälan kommer att komplicera det ännu mer för en redan ostabil familjestruktur eller att barnet kommer att flyttas från den biologiska familjen till ännu en ohälsosam miljö för barnets del (ibid.). Syftet med att göra en anmälan till socialtjänsten är att se till det utsatta barnet bästa och kunna erbjuda hjälp eller skydd (ibid.) Alvarez et al. (2004) menar att om professionella understår att anmäla, fortsätter övergreppen och barnet kan bli aggressivt och utsätta de andra barnen i barngruppen för våld. Genom att förmedla denna kunskap till professionella menar Alvarez et al. (2004) att barn som far illa anmäls oftare och familjen och det utsatta barnet kan erbjudas stöd och/eller hjälp.

Cocozzas, Gustafssons och Sydsjös (2006) studie visar att professionella som arbetar med barn, som gjort en anmälan till socialtjänsten tidigare och fått dåliga erfarenheter har ett större motstånd till att göra en anmälan vid nästkommande gång då det finns misstanke om att ett barn far illa.

7 RESULTATREDOVISNING

Den förskolepersonal som medverkat i vår undersökning är kvinnor. Att det endast är kvinnor som medverkat var inget medvetet val men det visade sig svårt att få tag på manlig förskolepersonal. Syftet med studien är inte att jämföra mellan kön så vi ser inte enbart den kvinnliga medverkan som någon nackdel. Fyra av respondenterna har förskolelärarutbildning, en har fritidspedagogutbildning och övriga tre intervjuade har barnskötarutbildning. Deras arbetslivserfarenhet inom yrket varierar mellan 1.5 – 30 år. Resultatet från intervjuerna redovisar vi utifrån olika tema, som har utkristalliserats från vår bearbetning av intervjuutskriftena.

- När ska en anmälan göras
- Anmäler förskolepersonal hellre en gång för mycket än en gång för lite, vad är det som påverkar.
- Stöd och samarbete

Vi har valt att citera förskolepersonalen i vår redovisning då vi vill göra resultatet mer levande och för att få en mer sanningsenlig bild.

7.1 När ska en anmälan göras

Under denna rubrik tittar vi närmre på hur förskolepersonalen upplever sin situation då det finns en svårighet att avgöra om en anmälan verkligen ska göras. Vi har valt att dela upp temat i underrubriker för att kunna få en bra överblick och en tydlighet.

7.1.1 Gränsen mellan barns fantasi och verklighet

Ur intervjumaterialet framkommer att förskolepersonal upplever en svårighet att kunna avgöra vad som är barns fantasi och vad som är barns verklighet. Vissa barn pratar mycket, även inom känsliga ämnen vilket gör det svårt att veta om barnet far illa.

Det är jättesvårt, vad som är barns fantasi och vad som är verklighet.

Det är lättare att skilja mellan fantasi och verklighet om barnet varit en längre tid i barngruppen, än om personalen precis lärt känna barnet. Barn som förskolepersonalen känner väl har oftast ett större förtroende för personalen och intervjupersonerna menar att det är viktigt då det gäller att upptäcka barn som far illa.

Det är jättesvårt för är det ett nytt barn som man inte känner, men efter hand man lär känna barnet och vet lite hur de reagerar och vad som är fantasier eller verklighet.

Genom intervjumaterialet framkommer även att förskolepersonalen upplever att det är viktigt att ta barnen på allvar även om det finns en känsla att barnets historia kanske inte är sann, de menar att förskolepersonalen kanske är barnets enda trygga punkt och de enda som faktiskt lyssnar.

Barnet känner kanske att här har jag en trygg punkt i tillvaron och jag hoppas verkligen att här är några vuxna som lyssnar på mig, så därför ska man verkligen ta allting barnen säger på allvar. Det behöver ju inte ligga någonting bakom men man vet ju aldrig.

7.1.2 På gränsen till att fara illa

Intervjupersonerna berättar att de ibland upplever en svårighet att avgöra om det finns tillräckliga skäl för att göra en anmälan, de anser att det finns de gånger då ett barn kan ligga vid gränsen till att fara illa.

Idag är det svårare att säga det precis, jag tycker att det är många barn man känner är lite på gränsen.

Det handlar då främst om dålig hygien, barnet har inte tillräckliga kläder som vädret kräver och allmänt dåliga rutiner i hemmiljön. Det framkommer även av intervjuerna att ett barn kanske far illa för stunden men med rätt insats kan det rättas till utan att en anmälan behöver göras. Förskolepersonal menar att det ofta handlar om bristande kunskap hos föräldrarna, och många gånger kan problemet lösas genom råd och stöd från förskolepersonalen till föräldrarna. Det framkommer även att i första hand vill förskolepersonalen finna andra lösningar då de anser att anmälan ska ses som en sista utväg.

Med dålig hygien kan man ofta påtala för föräldrarna och stötta och inte hacka ner på de utan berätta hur man kan gå tillväg. Oftast berättar jag då att mina barn hade det så, de är ju också föräldrar, så att man inte sätter sig som en jävla översittare.

Förskolepersonalen menar att det är svårt med begreppet barn som far illa. Begreppet barn som far illa är beroende på vilket synsätt var och en person har, för vissa är gränsen mer strikt än för andra.

Det finns ju de personer som tycker att ett barn far illa för att de kommer med en grön strumpa och en blå strumpa och har hål på knäna på byxorna, för det behöver inte det barnet fara illa. Men i den personens ögon kanske det far illa gränsen den är ju svår att avgöra.

7.1.3 Inget underlag, ingen anmälan

Förskolepersonalen menar att det känns fel att anmäla vid minsta misstanke då de är rädda för att det kan göra mer skada än nytta för barnets del. Intervjupersonerna säger att det ofta är en svår situation då det finns misstanke om att ett barn far illa då dessa inte vill anklaga någon som kan vara oskyldig.

Alltså man gör ju inte en anmälan, alltså på studs sådär utan man måste verkligen ha på fötterna för att göra en anmäla, kan man tycka för allas bästa.

Det framkommer även genom intervjuerna att det ibland blir en fixering vid att verkligen få bevis på den misstanke som finns. Genom intervjuerna framkommer att huruvida det anmäls

vid minsta misstanke eller inte, handlar mycket om personlighet och egna värderingar hos förskolepersonal.

Jag kan tycka att det ibland anmäls alldeles för fort. Man ser ju det man vill se och har du en misstanke vill du kanske ha den bekräftad.

Det där är nog mycket hur du själv är, ja det personliga.

Intervjupersonerna säger att det känns viktigt att ha underlag för sin anmälan för att vara någorlunda säkra på att de gör rätt. Förskolepersonalen berättar att de upplever en oro kring vad som händer om anmälan inte leder någon vart.

Än om det står skälig och misstanke så vill man ju ändå på nått vis vara riktigt säker. Man slänger inte bara in en anmälan direkt.

Intervjupersonerna berättar att de skaffar underlag genom att observera barnet under en tid, skriva ner sina iakttagelser med datum och tidpunkt. Ur intervjumaterialet framkommer att det genom leken ofta kommer fram tecken hos de barn som inte mår bra. Det är därför viktigt att låta barnet fortsätta sin lek och därigenom ställa frågor kring leken för att få information.

Vi har börjat med ett block på förskolan som vi kallar observationsblocket och hör vi något, det kan vara bara en jätte liten sak som kanske inte är något, men har man bara skrivit ner datum när det hände och vid vilken situation så kan man ändå titta tillbaka om det händer fler saker.

Barnen, när de kommer med vissa funderingar så är det ju bra att intervjua vidare något de berättar, något om dusch och snopp och sånt här liksom, då frågar vi lite vidare. Du frågar ju mer för att det här kan ju bara va någon tillfällighet.

Det är viktigt att inte plocka ut barnet ur leken. I leken kommer det ju fram väldigt mycket. Har man då öronen med sig så kan man ju spinna vidare.

Det kan även vara så att ett syskon gör förskolepersonalen uppmärksamma på att det är någon som inte står rätt till och på så sätt får förskolepersonalen ytterligare underlag.

Sen kan det finnas syskon som också bekräftar att det har hänt, finns det ett äldre syskon så får man reda på om det har hänt något.

7.2 Anmäls det en gång för mycket eller en gång för lite och vad är det som påverkar

Här tar vi upp faktorer som kan påverka anmälan och hur förskolepersonalen upplever sin situation när de ställs inför detta. Även här har vi valt att dela upp temat i underrubriker för att få en god överblick och en tydlighet.

7.2.1 Förskolepersonalens syn på anmälningsplikten

Ur intervjumaterialet framkommer att förskolepersonalen har en positiv syn på att de har anmälningsplikt. De anser att genom anmälningsplikten är de tvungna att agera då de annars begår tjänstefel.

I och med att vi har en anmälningsplikt och alltså, lyssnar man inte på barnen så bryter man mot den, då begår man ju tjänstefel, tjänstebrott också.

Ur intervjumaterialet framkommer att det finns en vilja att anmäla vid minsta misstanke för att inte missa något barn som far illa. Men samtidigt framkommer ur intervjuerna att detta inte görs i verkligheten.

Man vill nog anmäla en gång för mycket än för lite men det är nog ändå en gång för lite i verkligheten, det beror på att man tvekar och inte vågar och kanske tänker att det inte är så hemskt i alla fall.

Ibland kan jag få skuld känslor när jag kanske skulle anmält, men lät det va.

Som privatperson finns inte plikten och förskolepersonalen upplever att många inte bryr sig om att göra en anmälan och att de vänder sig till förskolan och vill att förskolepersonalen anmäler istället. Ur intervjuerna framkommer att förskolepersonalen oftast bara vet och har kontroll över vad som händer på förskolan inte på barnets fritid och det är inte säkert att några tecken visar sig just på förskolan.

Det kan ju skilja sig väldigt mycket du kan ju ha ett barn här som fungerar dom har kläder och man ser det sociala samspelet mellan föräldrarna och barnet där är ingenting men sen

kanske barnet kommer hem och är vind för våg hemma det kan ju inte vi veta för det ser inte vi.

Folk på samhället kan komma eller ringa oss privat och säga att du hur är det egentligen, det kan jag tycka är lite känsligt för att många personer drar sig från att göra anmälan och de går på oss på förskolan fastän det inte händer här hos oss.

Det framkommer även genom intervjuerna att då barnen oftast vistas många timmar på förskolan kanske förskolepersonalen är de som har möjlighet att upptäcka om ett barn far illa. Förskolepersonalen menar att samtidigt som det är bra att ha en anmälningsplikt så finns det även en baksida. De upplever att det är mycket ansvar och de är rädda för att göra fel eller missa ett barn som far illa då det är åtalbart.

Det är bra att det finns. Det ska ju finnas eftersom vi vistas så mycket med barnen, vissa barn vistas kanske nio timmar om dagen på förskolan.

Det är bra med anmälningsplikt för att vi har en stor inblick i barnens vardag och hur de mår och hur de känner, absolut är det bra. Sen är det läskigt, mycket ansvar och man är rädd för att man inte tar tag i saker direkt.

7.2.2 Rutiner kring en anmälan

Genom intervjumaterialet framkommer att det finns rutiner gällande hur förskolepersonalen ska gå tillväga då de ska göra en anmälan det finns ofta en handlingsplan eller nedskrivet på annat sätt. Ur intervjuerna framkommer att förskolepersonalen inte i detalj vet hur de ska agera men de menar när de står inför en anmälan står de inte helt handfallna utan vet var de ska finna information.

Där finns ju en handlingsplan hur man ska göra men jag ska ju inte säga att jag kan den utantill. Jag vänder mig till föreståndaren, oftast diskuterar vi med varandra och sen tar föreståndaren det ett snäpp vidare.

Ja, det finns ju alltid alltså nedskrivet hur man ska gå tillväga och det kan ju jag inte säga såhär på rak arm vilken ordning det är men det plockar man fram, den yttersta ansvariga är ju rektorn.

Rutinerna för anmälningsförfarandet gällande ett barn som far illa skiljer sig mellan de olika arbetsplatserna vilket påverkar intervjupersonernas upplevelse kring att göra en anmälan. Vid misstanke om att ett barn far illa vänder sig förskolepersonal till sina arbetskolleger samt rektor eller föreståndare för förskolan. På en del förskolor går arbetslaget samman och gör anmälan tillsammans med rektor, här upplever förskolepersonal en trygghet då de inte ensamma behöver stå med sitt namn i anmälan.

Det känns tryggare att göra den tillsammans, vad dum man är som är så rädd om sig själv. Men man är rädd för att bli uthängd. Det är väl så människan funkar.

Förskolepersonal som står som enskild anmälare i en anmälan upplever ett större motstånd till att göra en anmälan då de känner sig utelämnade.

Anmäler jag så är det mitt namn och då känner jag mig obehaglig till mods.

Ur intervjumaterialet framkommer att förskolepersonal oftast informerar föräldrarna då en anmälan kommer att göras, förutom då det gäller sexuella övergrepp och fysisk misshandel. Genom intervjumaterialet framkommer en rädsla från förskolepersonalens sida då de ska ta upp de misstankar som finns med föräldrarna till barnet som far illa och att de kommer leda till en anmälan.

Vi berättar för föräldrarna, det känns bättre då har man ryggen fri, känns bättre när man berättat för dem så att det inte kommer som en chock.

Det är ju ehh, lite, det känns ju rätt jobbigt att behöva berätta för föräldrarna.

7.2.3 Föräldrarnas betydelse

Intervjupersonerna upplever en oro kring hur föräldrarna kommer att reagera och agera om en anmälan görs. Det finns ofta en nära relation till föräldrarna vilken kan förstöras om förskolepersonalen anmäler.

Jag tror att det är hela situationen med föräldrarna. Att man ehh kommer varandra rätt så nära.

Intervjupersonerna säger att det är jobbigt att möta föräldrarna efter det en anmälan är gjord, framförallt när personalen arbetar själva vid öppning och stängning av förskolan och vissa föräldrar kan vara hotfulla. Det framkommer även ur intervjumaterialet att förskolepersonalen känner en oro för hur relationen med föräldrarna kommer påverkas om det visar sig att anmälan inte leder någon vart.

Tänker man ett steg längre så är det rätt så läskigt för att man ska möta, det är en relation man ändå har byggt upp, en relation med föräldrarna. Skulle man ha fel då har man pajat allt, det är en rädsla om det skulle vara fel.

Det kan även vara så att föräldrar flyttar sina barn till en annan förskola, vilket gör att förskolepersonalen upplever att de inte har kontroll över barnet och är rädda för att det kan förvärra situationen för barnet.

För gör du en anmälan sen så har du tappat förtroendet så föräldrarna tappar förtroendet för personalen och ofta flyttar de barnen.

7.2.4 Kunskap

Genom intervjuerna framkommer att erfarenhet och kunskap är viktiga faktorer både för att upptäcka ett barn som far illa men även hur en anmälan ska göras och vad som händer när en anmälan är gjord. Intervjupersonerna berättar att okunskap kan vara en orsak till att det finns en tvekan till att anmäla. Ur intervjumaterialet framkommer att förskolepersonalen känner sig någorlunda säkra på hur de kan agera då ett barn far illa. Svårigheten ligger i att upptäcka ett barn som far illa.

Ja, jag känner att jag har, vi vet hur vi kan gå tillväga.

Jag tror att det finns en rädsla för att ja anmäla och många gånger tror jag det beror på att man helt enkelt inte vet vad som händer.

Förskolepersonalen menar att sätten att fara illa förändras med tiden och det behövs hela tiden ny kunskap för att kunna upptäcka utsatta barn. Förskolepersonalen menar att det förekommer misstankar kring att barn far illa, men att förskolepersonalen upplever att anmäla är ett stort kliv att ta. Det framkommer även genom intervjuerna att erfarenhet spelar stor roll när det

gäller barn som far illa. Förskolepersonalen menar att erfarenheten hjälper till dels för att upptäcka barn som far illa men även då det gäller själva anmälan.

En annan har ju vissa sådana här tecken som man ska leta efter, men det är ju inte alltid, där kommer ju nya grejor hela tiden, nya, tyvärr sätt att misshandla.

Genom intervjuerna framkommer att det finns kunskap, men mer kunskap kan behövas. Det framkommer även att ämnet bör diskuteras mer på exempelvis personalmöte för att kunna ta lärdom av varandra.

Detta skulle ju egentligen vara en stående punkt då arbetslaget träffas.

7.3 Stöd och samarbete

Här tar vi upp hur förskolepersonalen upplever samarbetet med socialtjänsten samt stöd från arbetslaget.

7.3.1 Förskolepersonals relation med socialtjänsten.

Förskolepersonalen menar att om de tidigare känt att de inte blivit tagna på allvar och inte fått något gehör från socialtjänsten finns en tvekan till att göra en anmälan. Det framkommer återigen att det är viktigt för förskolepersonalen att ha underlag för sin anmälan.

När vi gjort en anmälan så kommer de ut unga och nonchalanta, sen läggs locket på liksom, thats it! Då känner man sig liten man vill ju gärna veta för att det ska ju mycket till innan vi gör en anmälan.

Förskolepersonalen menar att en anledning till att de finns en tvekan att anmäla är då det ofta kommer ung personal från socialtjänsten. Förskolepersonalen upplever att dessa inte har tillräcklig erfarenhet av arbete med utsatta barn, vilket förskolepersonalen anser försvårar samarbetet.

Det kommer ut ung personal från socialen det känns inte bra, det känns inte rätt. Sen har jag full förståelse för att alla är unga någon gång och att man måste få erfarenheten men då får socialen tänka på att ta ut en gammal och en ung i de här ärendena.

Intervjupersonerna berättar att sekretessen är ett stort hinder vid en anmälan. När en anmälan är gjord hänvisar socialsekreteraren ofta till sekretessen och förskolepersonalen kan på så vis inte ta del av vad anmälan lett till. Detta skapar en frustration hos förskolepersonalen då barnet är kvar på förskolan och förskolepersonalen ska möta föräldrarna. Samtidigt menar förskolepersonalen att de vill ha en bekräftelse på att de gjort rätt i att anmäla och att barnets situation förbättras. De menar att återkoppling från socialtjänst är viktig för att veta hur de ska kunna fortsätta arbeta med barnet och om det är något speciellt de bör tänka på.

Just det här att de hänvisar till sekretessen det känns inte bra för att vi har ju ändå barnet kvar här och man ska konfronteras med mamman eller pappan och barnet, här ska det bara rulla på som vanligt och då känns det inte bra när man inte vet vad som är på gång. Jag tycker att det är en rättighet vi skulle ha att få veta inte in i detalj men lite grann vad handlingen är att de får hjälp det är ju därför vi ha anmält för att det ska hända något positivt för barnet.

Genom intervjumaterialet framkommer att det inte alltid finns ett kontinuerligt samarbete mellan förskola och socialtjänst. Förskolepersonalen menar att det hade varit positivt om det funnits ett samarbete för att de kunnat få mer information kring processen vid en anmälan samt att kunna rådfråga då förskolepersonalen känner sig osäkra. Det framkommer även i intervjuerna att i de fall då det finns en kontinuerlig kontakt med socialtjänst upplever förskolepersonalen att det är lättare att ringa och rådfråga då det finns misstanke om att ett barn far illa.

Det är så bra att kunna ringa dit och fråga, alltså man använder inga namn och då gör man ju inte en anmälan, men det är lättare att gå vidare när man fått råd av någon som vet.

7.3.2 Stöd från arbetslaget

Förskolepersonalen upplever att det är viktigt att alla i arbetslaget får ge sin åsikt i samband med en anmälan. Intervjupersonerna berättar att de alltid diskuterar om något inte står rätt till med ett barn med de andra arbetskollegerna och att förskolepersonalen aldrig känner sig ensam i att fatta beslut gällande en anmälan. De menar att det är viktigt att alla i arbetslaget får ge sina synpunkter i det enskilda fallet. De upplever en lättnad över att kunna diskutera och dela med sig för att kunna få någon annans perspektiv.

Absolut! Eftersom man jobbar i ett arbetslag är man så pass tigha så ofta har man ju gjort beslutet ihop. Man har ju stöd av varandra och det är ju ett gemensamt beslut.

Jag gör ju aldrig någonting själv, det är ju jag som står för det men vi gör det tillsammans om det behövs.

Det kan vara svårt att se för där kanske du tycker att de barnen far illa som har ett annat sätt att se. Jag kanske inte alls tycker att det far illa och då får man diskutera vad är det nu, varför tycker du att det här barnet far illa, varför tycker jag att barnet far illa. Måste diskutera för att se och kanske för att lära sig ett annat sätt att se. Man måste faktiskt lära sig att se på ett annat sätt också.

8 RESULTATDISKUSSION

Vi har valt att dela upp analysen av resultatet utifrån från de teorier vi har använt oss av. Vi kommer även att använda oss av tidigare forskning.

8.1 Kellys kognitiva personlighetsteori

8.1.1 Erfarenhet

I Sundells (1997) studie framkommer att arbetslivserfarenhet är en positiv faktor gällande att upptäcka utsatta barn och för att göra en anmälan till socialtjänsten. Vårt resultat visar att förskolepersonal ofta upplever en svårighet att avgöra vad som egentligen ska ligga till grund för en anmälan. De menar att synen på barn som far illa ser olika ut från person till person och att detta kan ha att göra med erfarenhet. Enligt Kellys personlighetsteori ändrar en individ sina uppfattningar och sina åsikter genom ökade erfarenheter (Tamm, 2002) Detta är något vi kan utläsa genom vårt resultat då förskolepersonalen upplever att det är lättare att kunna identifiera ett barn som far illa då det finns erfarenhet. Enligt en studie gjord av Alvarez et al. (2004) är okunskap hos professionella då det gäller att identifiera barn som far illa ett stort hinder, ofta uteblir en anmälan. Studien visar även att professionella har bristande kunskap då det gäller att känna igen tecken och symtom hos utsatta barn (ibid.).

8.1.2 Rädsla och skuld

I Alvarez et al. (2004) studie framkommer att professionella väljer att inte anmäla eller tvekar att anmäla då de känner en rädsla för att anmälan kommer skada familjen och barnet. Det kan också vara så att de professionella tror att en anmälan upprör en redan ostabil familjestruktur eller att barnets situation på annat sätt förvärras (ibid.). Vårt resultat pekar på att förskolepersonal känner ett motstånd till att göra en anmälan då de inte har något underlag, och detta beror på att de inte vet vad som kommer att hända för barnets del samtidigt som de känner sig rädda då de inte vill anklaga någon förälder som kan vara oskyldig. I en studie gjord av Sundell (1997) går att utläsa att professionella som har en misstanke om att ett barn far illa oftast väntar länge med att göra en anmälan, vilket kan leda till allvarliga konsekvenser för barnet. Sundell studie (1997) visar att det i genomsnitt dröjer 14 månader från det att en misstanke finns tills en anmälan görs. Sundell (1997) menar att det inte är förskolepersonal som ska utreda om barnet far illa utan det är socialnämndens ansvar. Vårt resultat visar även att det finns en oro hos förskolepersonalen att föräldrarna ska flytta barnet ifrån förskolan och att de inte längre kan göra något för barnet. I Sundells (1997) studie framgår det att förskolepersonalen är rädda att föräldrarna ska flytta barnen om anmälan inte leder någon vart. Vårt resultat visar att förskolepersonalen tycker att det är bra att det finns en anmälningsplikt men samtidigt pekar resultatet på att det finns en rädsla kring att ha en anmälningsplikt då de är rädda för att göra fel. Enligt Kellys teori uppstår rädsla när en individ måste ändra sina begrepp då denne ställs inför en ovan situation (Tamm, 2002) Vårt resultat pekar även på att medvetenheten kring att förskolepersonalen har en anmälningsplikt men att det inte alltid att en anmälan görs fast att det borde göras skapar skuld känslor hos personalen. Enligt Kellys personlighetsteori uppstår skuld känslor när individen är medveten om att de egna kärnbegreppen inte följs (Tamm, 2002).

Resultatet visar att det blir en fixering kring att samla underlag för att få bevis på misstanken som finns att ett barn far illa. Resultatet visar att personlighet och värderingar har betydelse för om det finns misstanke om att barn far illa eller inte, återigen handlar det om var gränsen dras för vad som menas med att fara illa, då detta är väldigt individuellt. Enligt Kellys teori kan de icke genomträngbara begreppen göra att individen aldrig ger med sig utan står hela tiden fast vid de åsikter och övertygelser denne har även om de motsäger varandra (Tamm, 2002). Kellys teori menar att en person kan vara mer mottaglig för nya erfarenheter än andra, genom erfarenheterna de får kan de omstrukturera sitt förhållningssätt till verkligheten (ibid.).

I Sundells studie (1997) framkommer att personal som fått träning hur de upptäcker barn som far illa är mer benägna att anmäla sin misstanke till socialtjänsten.

8.1.2 Hot

Vårt resultat visar att en tvekan till att förskolepersonalen undviker att göra en anmälan gällande barn som far illa är förskolebarnets föräldrar. Oftast har förskolepersonal en nära relation till föräldrarna vilket gör att de känner en rädsla inför hur föräldrarna kommer reagera och agera om en anmälan görs, samtidigt vill de inte förstöra relationen. Detta bekräftas i Sundells (1997) studie där det framkommer att personal på mindre förskolor oftast tvekar inför att göra en anmälan då personalen ofta har en god relation till föräldrarna vilken de inte vill gå miste om. I vårt resultat framkommer även att det förekommit att föräldrarna har hotat förskolepersonalen när de har gjort en anmälan eller berättat om sina misstankar. I Alvarez et al. (2004) studie framkommer att professionella är rädda för hur föräldrarna kommer att reagera, de känner oro över att föräldrarna kommer att ta till fysiskt våld. Kellys personlighetsteori säger att när en individ blir medveten om att hela begreppsvärldens struktur direkt kommer att ändras och när individen upplever att dennes existens sätts på spel känner sig personen hotad (Tamm, 2002). Personlighetsteorin säger att om en person hotas till att misshandlas sätts dennes existens på spel. I Kellys personlighetsteori ses inte hot som endast något negativt, utan hot ingår enligt Kellys teori i mänsklig utveckling och mognad. Att våga utsätta sig för en hotfull situation kan medföra något gott. Människans erfarenhetsvärld öppnas upp och dennes begreppssystem klarar av att hantera fler situationer än tidigare (ibid.).

8.1.3 Fientlighet

Resultatet visar på att förskolepersonalen ibland känner en misstro gentemot socialtjänsten, misstron beror bland annat på att det ibland kommer ut ung och oerfaren personal. Förskolepersonalen menar att det försvårar samarbetet då deras synsätt inte överensstämmer. Kellys personlighetsteori visar att när en individ försöker skydda sina begrepp då dessa inte motsvarar verkligheten uppstår fientlighet. Individen försöker då ändra andra personer så att det överensstämmer med dennes egna uppfattningar. Kellys teori menar att fientlighet inte är en avsiktlig handling för att sår andra utan bara ett sätt att kunna behålla sina egna tolkningar av olika situationer (Tamm, 2002). Vårt resultat visar att förskolepersonalen vill ha äldre och mer erfaren personal från socialtjänsten för de anser att de stämmer mer överens med deras syn, men samtidigt visar resultatet att det finns en förståelse för att alla är oerfarna någon gång och måste få lov att skaffa sig erfarenhet.

8.2 Kommunikationsteorin

8.2.1 Det viktiga samtalet för att kunna upptäcka barn som far illa

Resultatet visar att förskolepersonalen upplever svårigheter att avgöra vad som är barns fantasi och vad som är verklighet. I resultatet framkommer att det är viktigt att lyssna på barnen för att verkligen få grepp om barnet talar sanning. Genom leken kommer mycket fram och utifrån detta kan förskolepersonalen föra ett samtal med barnen. Enligt Nilsson och Waldemarson (2007) är ett professionellt samtal ett redskap för att kunna uppnå önskade mål. Det går ut på att ge stöd och hantera problem, samtalaren behöver inte vara professionell i den bemärkelsen såsom exempelvis kurator utan det viktiga är att ha en god människokunskap, erfarenhet och att kunna reflektera över samtal. I det professionella stödjande samtalet använder personen sig själv som ett verktyg, personen lägger undan sina egna bekymmer och problem för att till fullo lyssna och samtala med den andra personen. Resultatet visar på att förskolepersonalen anser att samtalet är en viktig del för att upptäcka utsatta barn. I en studie gjord av Svensson och Janson (2008) framkommer att det är den professionellas förmåga att kunna hantera svåra situationer som bidrar till hur bra utgången blir.

8.2.2 Det svåra samtalet

Svenssons och Jansons (2008) studie påvisar att en lagom god relation med föräldrarna är en viktig faktor för hur föräldrarna vill acceptera en anmälan till socialtjänsten och hur de kommer att kunna ta till sig hjälpen. Vårt resultat pekar på att förskolepersonal upplever en stor oro över att berätta för föräldrarna att de har misstankar om att deras barn inte mår bra. Enligt Nilsson och Waldemarson (2007) upplever individer det som känns svårt i att föra ett samtal på olika sätt. Anledningen till att det kan kännas svårt kan vara beroende på relationen med motparten i samtalet eller att det finns en okunskap kring att föra ett samtal eller också en rädsla för vad som kommer att ske under samtalets gång. Resultatet visar på att förskolepersonalen är rädda för hur föräldrarna kommer reagera och agera då de berättar om sina misstankar. Förskolepersonalen upplever en oro över att förstöra den goda kontakt som byggts upp med föräldrarna. I Svenssons och Jansons (2008) studie framkommer att det inte är vanligt att förskolepersonal pratar med föräldrarna kring oron som finns kring att ett barn far illa. Förskolepersonalen förlitar sig på den egna expertisen och väljer att inte involvera föräldrarna de försöker istället stötta barnet med egna resurser. Vårt resultat visar att förskolepersonal så långt det är möjligt försöker finna andra lösningar för barnet för att undvika att anmäla. I motsats till Svenssons och Jansons (2008) studie visar vårt resultat att

förskolepersonalen ofta i frågor om hygien och dåliga rutiner i hemmet involverar föräldrarna och försöker stötta dessa i sin föräldraroll.

8.2.3 Negativ återkoppling

Sundells studie (1997) indikerar på att om personalen som arbetar med barnen har tidigare dåliga erfarenheter när dessa gjort en anmälan till socialtjänsten finns ett större motstånd till att göra en anmälan nästa gång. Resultatet visar att en anledning till att det finns en tvekan till att anmäla är då förskolepersonal sällan får någon återkoppling från socialtjänsten. Genom resultatet framkommer att förskolepersonalen är medvetna om att det föreligger sekretess men de anser ändå att de måste få någon form av feedback. Enligt Nilsson och Waldemarson (2007) är återkoppling en slags information som ger en bekräftelse på hur mottagaren har uppfattat sändarens bud. Återkoppling är ett sätt att upptäcka följderna av våra handlingar vilket gör att vi har lättare att anpassa oss till varandra. Individen har ett behov att få veta hur denne uppfattas och vilken effekt dennes handlingar har, detta bekräftar återkopplingen. När återkopplingen inte fungerar som den borde kan kommunikationen bli negativ.

8.2.4 Positiv återkoppling

Resultatet visar att stöd från arbetslaget är en oerhörd viktig del för hur förskolepersonalen upplever sin situation under hela anmälningsprocessen. Stödet består främst av att det hela tiden finns en diskussion sinsemellan för att försöka komma fram till det bästa möjliga för barnet. Genom att kunna kommunicera med sina arbetskamrater får förskolepersonalen en bekräftelse på hur arbetskamraterna ställer sig och hur de kan gå vidare med sin misstanke. Enligt Nilsson och Waldemarson (2007) är det genom återkoppling som individen blir medveten om följderna av sina handlingar och det gör att individen kan anpassa sig efter andra, detta ger även en ökad förståelse för andra och en relation kan därmed fördjupas. Vårt resultat visar att förskolepersonal tycker det är viktigt med diskussion för att kunna få allas perspektiv när det finns misstanke om att ett barn far illa. Genom återkoppling blir detta möjligt eftersom sändaren får en bekräftelse på dennes egna funderingar och tankar och huruvida dessa stämmer gentemot mottagarens.

8.3 Rollteorin

8.3.1 Bristande återkoppling och rollförväntningar

Cocozza, Gustafsson och Sydsjös (2006) studie visar att när professionella har tidigare dåliga erfarenheter från en anmälan till socialtjänsten avstår de att göra en anmälan nästa gång. Vårt resultat visar att förskolepersonalen upplever den bristfälliga återkoppling från socialtjänsten när en anmälan gjorts som ett stort problem. De anser att för barnets bästa måste de få någon form av feedback för att veta hur de ska kunna hantera barnet och även hur de ska kunna bemöta föräldrarna. Resultatet visar att förskolepersonal som har dåliga erfarenheter gällande kontakt med socialtjänsten känner en tvekan till att anmäla. Deras inställning har blivit sådan att de inte förväntar sig att något kommer att hända vilket gör att de väntar längre med att anmäla. Enligt rollteorin (Angelöw & Jonsson, 2000) är rollförväntningar viktiga eftersom om människan lever upp till de förväntningar som andra har kring rollen värderas individen mer positivt. Vårt resultat visar att när socialtjänsten inte lever upp till de förväntningar kring återkoppling som förskolepersonalen har leder detta till en negativ syn på socialtjänsten. Resultatet visar även att en anmälan görs för att barnet och familjen ska få det bättre. Förskolepersonal antar att någon form av insats kommer att ges. Det är inte alltid det finns grund för att en insats ska ges och även här blir synen negativ då socialtjänsten inte lever upp till förväntningarna även om de bara gör sitt jobb. I en studie gjord av Alvarez et al. (2004) framkommer att professionella ofta har en misstro gentemot socialtjänsten, de tror att det ändå inte kommer att hända något.

8.3.2 Syn på anmälningsplikten och rollkonflikt

Vårt resultat visar att förskolepersonal är väl medvetna om att de har en anmälningsplikt och att de verkligen vill göra sitt yttersta för att barnen ska ha det bra. Det framgår även av resultatet att förskolepersonal hellre skulle anmäla en gång för mycket än en gång för lite för att försäkra sig om att inte missa något barn, men i verkligheten görs inte detta. I Sundells (1997) studie framkommer att trots professionellas medvetenhet kring att de har en anmälningsplikt är det ofta som de låter bli att anmäla då det finns misstankar om att ett barn far illa. Enligt rollteorin (Angelöw & Jonsson, 2000) kan en rollkonflikt uppstå när en individ i en och samma position möter olika förväntningar om vad som är det rätta rollbeteendet. Förskolepersonal vet att det är deras skyldighet att anmäla men ändå finns en tvekan på grund av olika orsaker. Här uppstår en rollkonflikt mellan rollen förskolepersonal och de inre kraven på att uppfylla rollen.

9 METODDISKUSSION

Anledningen till att vi gjorde en kvalitativ undersökning var att vi ville få en förståelse för förskolepersonalens upplevelser kring anmälningsplikten vid misstanke om att ett barn far illa. Vi anser att genom den kvalitativa metoden har vi fått svar på vårt syfte och våra frågeställningar.

Under hela forskningsprocessen har vi fört dagbok och detta har vi haft nytta av då vi hela tiden har kunnat gå tillbaks för att se så att vi inte har missat något av vikt då vi arbetat med studien.

Vi har genomfört åtta stycken intervjuer med förskolepersonal. Från början hade vi nio stycken informanter men en valde att inte delta på grund av tidsbrist från dennes sida. Vi är medvetna om att just denna respondents upplevelser hade kunnat tillföra vårt resultat något som annars inte framkommit. Dock anser vi att eftersom det endast var ett bortfall och vår mening inte är att generalisera resultatet har vi inte analyserat detta vidare.

Redan från undersökningens start diskuterade vi för-, och nackdelar kring valet av antal respondenter. Under planeringsfasen bestämde vi att intervjuerna skulle transkriberas ordagrant eftersom vi inte ville missa något som kunde vara av vikt för vår studie. Vi insåg att utskriften skulle resultera i ett stort antal sidor och vi ansåg att med fler intervjuer skulle det bli svårt att till fullo kunna koncentrera sig på varje utskrift. Då datamaterialet från våra åtta intervjuer resulterade vid transkriberingen i ett stort antal sidor ser vi ingen nackdel med att inte använt fler intervjuer. Eftersom detta är en övning ansåg vi det viktigare att kunna lägga större kraft på materialet vi fick fram vilket vi tror hade blivit svårt med fler intervjuer. Enligt Hartman (2004) uppstår en mättnad när intervjuer och observationer inte tillför något nytt. Vi märkte efter ett par intervjuer att svaren på våra frågor gick i samma riktning, men vi kan inte säga att vi uppnått mättnad eftersom vid varje intervju tillfälle var det något nytt som tillfördes.

Tre av intervjuerna valde vi att genomföra tillsammans, eftersom vi ville ta del av så många intervjuer som möjligt. Vi kan inte se att bådaskedverkan vid intervjuerna har medfört någon nackdel. Vi har kunnat stötta varandra samt att det var lättare att ha en diskussion efteråt då båda varit med under intervjun. De övriga intervjuerna delade vi upp sinsemellan för att få

möjlighet att öva enskilt på att intervjua, även detta anser vi har varit lärorikt men det var svårare att ge feedback till varandra då inte båda var närvarande.

Alla intervjuer har vi spelat in på band och detta anser vi har varit ett bra sätt att registrera intervjuerna på, då vi helt har kunnat gå in i vår intervjuarroll. Dock märkte vi vid första intervjun att respondenten kände sig lite obekvämt när bandspelaren sattes igång. Inför nästkommande intervjuer satte vi igång bandspelaren en stund innan vi började intervjua för att respondenterna skulle känna sig mer bekväma, vilket också märktes då stämningen blev mer avslappnad. Efter varje intervju har vi lyssnat igenom dem tillsammans och på detta sätt kunnat ge varandra och oss själva kritik kring vårt sätt att vara som intervjuare. Vi valde att ha ostrukturerade och ostandardiserade intervjuer med en intervjumall som stöd. Detta anser vi har fungerat bra då vi har kunnat anpassa frågorna efter varje respondent. Kunskapen ökade inom området efter varje intervju vilket påverkade oss som intervjuare inför nästkommande intervju. Detta ser vi som både positivt då intervjuerna blev mer som en diskussion, men samtidigt har det varit negativt då det var svårt att bortse från den kunskap som vi fått från tidigare intervjuer och på så vis blev intervjuerna mer riktade.

Vår tanke under forskningsprocessen har varit att använda oss av ett hermeneutiskt förhållningssätt. Vi inser nu att det har varit svårt att till fullo följa det hermeneutiska förhållningssättet då det krävs bredare kunskap om hermeneutiken, än vad som varit möjligt för oss att skaffa under dessa veckor. Men grundtanken har hela tiden funnits med.

Vårt resultat pekar åt samma håll både gällande svaren vi fått från våra respondenter men även mot litteratur och tidigare forskning. Vi har diskuterat om vår kunskap vi fått genom litteratur- och forskningsgenomgång kan ha spelat någon roll för analys av vårt resultat. Vi har därför under bearbetning varit noga med att gå tillbaka och läsa igenom materialet för att undvika att detta skulle påverka vår analys.

Vi erbjöd våra respondenter att få ta del av intervjuutskriften som rörde den egna intervjun. Det visade sig att det inte fanns något intresse för detta. Det kan ändå nämnas att vi fört en diskussion med varandra hur vi skulle agera om det visat sig att någon ville läsa utskriften. Vår tanke var att stärka validiteten genom att vara noga med att inga misstolkningar gjordes på det som intervjupersonen berättade, vilket kan vara lätt när intervjuerna skrivs ut. Eftersom

inget intresse fanns från våra respondenter kan vi därför inte använda detta som ett motiv för att stärka validiteten.

10 SLUTDISKUSSION

Under tiden vi arbetat med denna studie har vi fått kunskap i hur mycket primär- och sekundär litteratur och forskning som finns inom området. Till en början blev vi väldigt negativt inställda till att det var på detta vis, vi var rädda för att vår studie inte skulle tillföra något nytt. Men under studiens gång har vi verkligen fått en förståelse för hur viktigt det är att granska olika professionellas upplevelser till anmälningsplikten. Vi anser att detta är ett område som ständigt behöver undersökas då det inte förekommer så ofta att en anmälan görs angående att ett barn far illa och risken är därmed stor att rutiner glöms bort och det blir svårare att upptäcka utsatta barn. Eftersom vårt resultat går i samma riktning som tidigare forskning ställer vi oss frågande till följande, varför sker ingen förbättring? Varför är det fortfarande inget samarbete med socialtjänst? Varför tas inte vikten av återkoppling på allvar? Detta är några av de frågor som rör sig i vårt huvud. Vad är det som behöver hända innan någonting görs?

Trots att förskolepersonalen känner sig någorlunda säkra på hur de ska agera då det finns misstanke om att ett barn far illa upplever vi utifrån det resultat vi fått fram att det finns en hel del okunskap, både kring att identifiera utsatta barn men även kring anmälningsförfarandet.

Resultatet visar att förskolepersonalens egna värderingar och synsätt är en avgörande faktor till huruvida det anmäls eller inte. Vår tolkning är eftersom alla har de en egen förklaring till definitionen barn som far illa vilket också blir tydligt i de fall då barnen ligger på gränsen att fara illa.

Förskolepersonal upplever att det är väldigt viktigt att ha bevis innan en anmälan görs och vi anser att det till viss del beror på okunskap kring anmälningsprocessen. Oftast gör förskolepersonalen socialtjänstens roll genom att själva påbörja en utredning genom att intervjua barnet samt och leta efter tecken på att det inte står rätt till. Vi har även den uppfattningen att förskolepersonal tror att det är föräldern de anmäler och inte misstanken om att barnet far illa. Vi upplever att detta är en faktor till att en anmälan ibland uteblir.

Förskolepersonalen upplever stor rädsla och oro kring att anmäla eftersom de är rädda att anklaga någon som är oskyldig. En bekräftelse på detta får vi genom Kellys personlighetsteori som säger att när en individ ställs inför en ovan situation gör denne allt för att värja sig från det som skapar en oro (Tamm, 2002).

Resultatet visar att det finns rutiner på förskolorna hur personalen ska gå tillväga då en anmälan ska göras. Men det är inte något som förskolepersonalen lagt ner någon större vikt på att granska. De menar att när det väl gäller så vet de var de kan vända sig. Vår slutsats är att anmälan inte hör till vardagen för förskolepersonalen och därför anser de att det inte behövs några vidare kunskaper utan de handlar utefter tillfället om det skulle hända. Vi anser att det finns risk för att en anmälan fördröjs när rutinerna kring anmälningsprocessen är oklara.

Vårt resultat visar att förskolepersonal som står som enskild anmälare känner ett större motstånd till att anmäla än om anmälan görs av flera. Vår tolkning är att stödet från arbetslaget är viktigt och det finns ett samarbete sinsemellan för att komma fram till om en anmälan ska göras eller inte. Vi tror att risken är att anmälan uteblir då det inte står klart vem som ska stå för anmälan eftersom det finns en rädsla för att bli hotad av föräldrarna.

Vårt resultat visar att förskolepersonal ofta vill finna andra lösningar innan en anmälan görs. De ger ofta föräldrarna råd och stöttar dem i sin föräldraroll. Vår tolkning är att förskolepersonalen ibland känner en förståelse för hur föräldrarnas situation är och försöker göra det bästa möjliga. Vår tolkning är att förskolepersonalen vill barnet och barnets familj det bästa. Vår tanke är att detta kanske inte är det som hjälper barnet bäst för vad händer utanför förskolan och vad händer när förskolepersonalen inte längre har insyn.

Vi upplever utifrån resultatet att det inte finns något direkt samarbete mellan förskolepersonal och socialtjänst. Vilket vi tror har stor betydelse i fråga om när en anmälan ska göras eller inte. Dels för att förskolepersonalen inte riktigt vet var de ska vända sig dels att de inte utnyttjar den konsultation som socialtjänsten kan ge om det finns en tvekan till att anmäla. Genom ett förbättrat samarbete tror vi att förskolepersonalen skulle kunna känna sig tryggare i att anmäla och därmed skulle fler anmälningar kunna göras.

Mycket av det vårt resultat visar går att bekräfta i tidigare forskning och litteratur. Något som vi fann utstickande i vårt resultat var ogillandet från förskolepersonalens sida då det kom ut

ung personal från socialtjänsten. Vår slutsats är att det handlar om fientlighet sett utifrån förskolepersonalens perspektiv. Genom Kellys personlighetsteori får vi detta bekräftat då den säger att fientlighet uppstår när en individ försöker skydda sina begrepp när dessa inte motsvarar verkligheten (Tamm, 2002). Detta är inget som individen gör för att avsiktligt såra någon utan bara ett sätt att behålla sina egna tolkningar i en situation (ibid.). Vårt resultat visar att det finns en förståelse för de yngre socialsekreterarna och förskolepersonalen lägger ingen skuld på dem personligen.

Vårt resultat visar på att en bra relation och kommunikation till förskolepersonals arbetskamrater och chefer är av stor betydelse gällande att anmäla en misstanke om att barn far illa till socialtjänsten. Genom samtal med arbetskamrater och rektor eller föreståndare upplever förskolepersonalen att de får ett stort stöd för att kunna hantera sin situation. När kommunikationen fungerar mindre bra upplever förskolepersonalen sig utlämnade.

Kommunikation är av stor betydelse i förskolepersonalens arbete med barnen. När misstanke om att ett barn far illa blir detta extra påtagligt. Genom samtal med arbetskamrater och rektor eller föreståndare upplever förskolepersonalen att de får ett stort stöd för att kunna hantera sin situation. Genom kommunikationsteorin har vi fått förståelse för hur viktigt det är med en bra återkoppling för att förskolepersonalen ska få en bekräftelse på deras sätt att handla och hur de ska kunna gå vidare med sina misstankar om att ett barn far illa. Resultatet visar även att återkopplingen från socialtjänsten var bristfällig vilket ibland ledde till att en anmälan uteblev. Vi anser att det är av största vikt att det finns ett fungerande samarbete mellan förskola och socialtjänst för att de barn som far illa ska få en chans till förbättring. Vi tror att det finns mycket fördomar kring socialtjänsten vilket leder till att förskolepersonalen drar sig för att anmäla men även för att utnyttja konsultationen som socialtjänsten kan erbjuda. Vi tror att om ingen förbättring sker är risken stor att klyftan växer mellan förskolepersonal och socialtjänst och färre utsatta barn kommer att anmälas.

Under studiens gång har flera ämnen väckts hos oss som hade varit intressant att forska vidare inom. Vi anser att det varit spännande att jämföra förskolepersonals upplevelser i större städer med förskolepersonals upplevelser på mindre orter gällande anmälningsplikten vad gäller utsatta barn. Det hade även varit intressant att undersöka om förskolepersonal har annorlunda upplevelser kring anmälningsplikten gällande invandrabarn som är nyligen integrerade i förskolan och den kulturkrock som detta kan medföra.

11 SLUTORD

Syftet med denna studie var att söka förståelse för vilka upplevelser förskolepersonalen har kring sin anmälningsplikt då det finns misstanke om att ett barn far illa. Med hjälp av våra åtta respondenter kombinerat med utvalda teorier har vi nu nått den förståelsen vi sökte efter. Vi har med denna studie fått en förståelse för hur förskolepersonal upplever sin situation då det finns misstanke om att ett barn far illa. För oss blivande socionomer har detta varit oerhört lärorikt och vi har fått insikt om hur viktigt det är att samarbeta myndigheter emellan. Gällande anmälningsplikten arbetar alla berörda för barnets bästa vilket kan vara lätt att glömma när egna känslor och värderingar sätts på prov. Genom en ökad förståelse för varandras yrke kan samarbetet förbättras och fler barn som far illa anmälas.

Vi skulle vilja rikta ett tack till förskolepersonalen som medverkat i vår studie och delat med sig värdefulla upplevelser till oss. Utan er hade det inte varit möjligt att genomföra denna studie. Vi är tacksamma att vi fick låna lite av er dyrbara tid, för oss har det varit oerhört lärorikt att få ta del av era upplevelser samt att kunna använda dem vidare i denna studie och som en tankeställare när vi ska ut i arbetslivet.

Vi vill även rikta ett tack till vår handledare Ann-Charlott Mulder samt vår handledningsgrupp för många goda skratt och nyttiga reflektioner på vägen mot vårt mål.

Tack Mattias för all hjälp med det tekniska utan dig vet vi inte hur det hade sett ut.

Tack Sara för dina engelska ord, du är en klippa.

Sist men inte minst vill vi tacka våra familjer som fått stå ut med oss under dessa veckor och gett oss styrka genom denna lärorika process.

Jeanette & Susanne

12 REFERENSER

Angelöw, B & Jonsson, T. (2000). *Introduktion till socialpsykologi*. Lund: Studentlitteratur.

Alvarez, K, Kenny, M, Donohue, B. & Carpin, K. (2004). Why are professionals failing to initiate mandated reports of child maltreatment, and are there any empirically based training programs to assist professionals in the reporting process?. *Agression and violent behaviour*, Vol. 9, sid. 563-578.

Cocozza, M, Gustafsson, P, & Sydsjö, G. (2006). Child protection in Sweden: Are routine assessments reliable?. *Acta peadiatrica*. Vol. 95, sid. 1474-1480.

Ekelund, G & Dahlöf, A. (2005). *Skarpa lägen*. Borås: Sjuhäradsbygdens tryckeri AB.

Fridh, B & Norman, G. (2005). *Att utreda barn som far illa*. Växjö: Grafiska punkten.

Hartman, J. (2004). *Vetenskapligt tänkande*. Lund: Studentlitteratur.

Hellström, A. (1993). *Ungar är olika*. Falköping: Gummessons tryckeri.

Hindberg, B. (2001). *När omsorgen sviktar*. Borås: Centraltryckeriet.

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Nilsson, B & Waldemarson, A-K. (2007). *Kommunikation*. Polen: Pozal.

Olsson, H & Sörensen, S. (2001). *Forskningsprocessen*. Falköping: Elanders Gummessons.

Olsson, S. (2006). *Sekretess och anmälningsplikt i förskola och skola*. Danmark: Narayana Press.

Patel, R & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur.

Socialstyrelsen.(2004). *Anmälningsskyldighet om missförhållanden som rör barn*. Lindesberg: Bergslagens Grafiska.

Sundell, K. (1997). Child-Care personnel`s failure to report child maltreatment: Some Swedish evidence. *Child abuse & neglect*. Vol. 21, nr 1, sid. 93-105.

Svensson, B & Janson, S. (2008). Suspected child maltreatment: Preschool staff in a conflict of loyalty. *Early Childhood education journal*. Vol. 36, sid. 25-31.

Sverne, T. (1992). Barn som far illa. I Rembe, A (red.). *Barnets rättigheter och samhällets skyldigheter*. Borås: Centraltryckeriet.

Tamm, M. (2002). *Psykosociala teorier vid hälsa och sjukdom*. Lund: Studentlitteratur.

Internet

Riksdagens hemsida (090505)

<http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=2001:453>

13 BILAGOR

13.1 Arbetsfördelning

Vi har valt att göra vissa delar av studien enskilt och andra tillsammans. Abstract, etiska övervägande, resultatredovisning, resultatdiskussion, metoddiskussion, slutdiskussion, referenser och bilagor valde vi att göra tillsammans då vi såg en stor fördel i detta för att kunna diskutera med varandra och komma fram till den bästa slutsatsen. De avsnitten vi gjort enskilt har vi diskuterat både för och efter för att få med bådas åsikter. Vi redogör nedan för vad vi gjort eller skrivit enskilt.

Jeanettes enskilda arbete

Bakgrund, orsaker kring att förskolepersonal tvekar inför att göra en anmälan, Urval/ Intervjugenomförande, validitet och reliabilitet, kommunikationsteori, rollteori samt tidigare forskning.

Susannes enskilda arbete

Inledning, barn som far illa, hermeneutik, litteratursökning, val av undersökningsmetod, bearbetning/ analysmetod samt Kellys kognitiva personlighetsteori.

13.2 Intervjuguide

Har du några frågor innan vi börjar?

Hur länge har du arbetat som förskolepersonal?

Vad har du för utbildning?

Vilken innebörd lägger du i begreppet ”barn som far illa”?

Hur ser du på att det finns en anmälningsplikt för dig som förskolepersonal?

Finns det några rutiner på din arbetsplats hur du ska gå tillväga när en anmälan ska göras enligt Socialtjänstlagen 14:1§?

Hur känner du för att göra en anmälan enligt Socialtjänstlagen 14:1§?

Finns där något stöd från arbetskamrater på din arbetsplats när du står inför att göra en anmälan?

Hur upplever du din situation efter det att anmälan är gjord?

Finns där något stöd från arbetskamrater på din arbetsplats efter det att anmälan är gjord?

Hur ser samarbetet ut mellan din arbetsplats och socialtjänst när det gäller barn som illa?

- Fungerar det bra/dåligt, motivera?
- Hur ser bemötandet ut från socialtjänsten?
- Vad anser du hade gjort samarbetet bättre?

Har du någon gång tvekat för att göra en anmälan enligt Socialtjänstlagen 14:1§ ?

Anser du att det behövs mer kunskap gällande att göra anmälan enligt Socialtjänstlagen 14:1§ inom förskolan?

Anmäler du hellre en gång för mycket än en gång för lite?

Är det något mer du vill berätta om angående ämnet?

13.3 Medgivandebrev

Medgivande

Våra namn är Jeanette Hedeblad och Susanne Schroeder, vi studerar vid högskolan i Kristianstad på institutionen för hälsovetenskaperna. Vi läser sjätte terminen på socionomprogrammet. Syftet med intervjun är att ta del av Dina upplevelser kring anmälningsplikten gällande barn som far illa. Studien kommer att presenteras som en C-uppsats. Vid intresse finns det möjlighet för dig att ta del av det slutgiltiga resultatet.

Intervjuerna kommer att spelas in på band.

- Ditt deltagande i intervjun är frivilligt och Du kan avbryta Din medverkan när Du vill.
- Bandinspelningen kommer att förvaras på sådant vis att den endast ska vara tillgänglig för studenterna, handledare och examinator. Inget som framkommer under denna studie kommer att kunna härledas till dig.
- Du erbjuds möjlighet att ta del av och göra eventuella förändringar i intervjuutskriften.
- Insamlad data kommer endast att brukas till denna studie och endast under rapportframställningen. Efter avslutad studie och examination kommer all rådata att förstöras.

Jag har tagit del av ovanstående och samtycker till intervju:

Ort och datum:

Namnsteckning:

Namnförtydligande:

Jeanette Hedeblad
Studerande
XXXX-XXXXX

Susanne Schroeder
Studerande
XXXX-XXXXX

Lotta Mulder
Handledare
XXX-XXXXXX